

Ob 45-letnici Našega tednika

vabimo na

KOROŠKO-SLOVENSKO SREČANJE

Kraj: BURGARENA, Bekštanj

Čas: v nedeljo, 24. 7., ob 20. uri

Nastopajo: Magic Music (Die 3 Oldies)

Alpski kvintet

Tamburaši iz Loč (vodi Erika Wrolich)

Številka 29

Letnik 46

Cena 10,— šil.
(25,— SIT)

petek,
22. julij 1994

Poštna plačana
v gotovini

Celovec P.b.b.

Erscheinungsort
Klagenfurt/
Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt/
Poštni urad
9020 Celovec

**HORTUS MUSICUS
v Dobrli vasi**

Enkratno glasbeno doživetje je nudilo v sredo, 20. julija, Slovensko prosvetno društvo „Srce“ v kulturnem domu v Dobrli vasi z ansamblom „Hortus Musicus“.

Glasbena predstava je zahvalna in seveda ni nagovorila vseh Slovencev. Vendar se je društvo „Srce“ odločilo za novo pot in misli v bodoče prirediti poleg obstoječih tudi alternativne kulturne prireditve. Polna dvorana je kazala, da je društvo na pravi poti.

3. avgusta vabi društvo „Srce“ vse ljubitelje narodnozabavne glasbe v samostan v Dobro vas.

BILČOVŠ: POLITIKA MAJHNIH KORAKOV

Dvojezični napisi — vztrajnost EL rojeva sadove

POLITIKA

Andrej Wakounig, novi podžupan na Bistrici pri Pliberku: občinski odborniki morajo misliti samostojno in se ne smejo zanašati na uradnike in projektante.

Strani 2/3

OTROŠKI VRTCI

Dvojezična otroška vzgoja je vse bolj zaželena, vendar v naših občinah vse drugo kot samoumevna. Kje so vzroki?

Stran 4

REPORTAŽA

16-letni Kristijan Wrolich pripoveduje, kako se je boril proti zlobnemu tumorju.

Strani 8/9

KULTURA

Slovenski koroški skavti so si za letošnje taborjenje izbrali sončne Radiše.

Stran 11

Nekoliko mučno je že pogrevati vprašanje vidne dvojezičnosti v Bilčovsu. S politiko majhnih korakov in z doslednostjo Enotne liste ter posameznih občanov pa je zdaj le uspelo postaviti tri dvojezične krajevne napise oziroma kažipote.

Po desetletja dolgih zahtevah Enotne liste po postavitvi krajevnih napisov v brezimenski republiki Bilčovs je torej prišlo te dni do pozitivnega premika.

Poleg že skoraj folkloriziranega napisa na Moščenici, ki posreduje vtis, da je to privatna zadeva, je prišlo sedaj do postavitve krajevnega napisa v Velinji vasi in kažipotov v Želuče in Stranje.

O potrebi takih napisov pa so morali občani šele prepričati občinske predstojnike, da se je našla „bilčovska“ rešitev. Tako kot dvojezični krajevni napis na

Moščenici ni usluga županje — saj je mag. Štefan Schellander moral za to zbrati 100 % podpisov vaščanov, tako tudi v Velinji vasi postavitve table za občino ni bil prostovoljen akt.

Bivši občinski odbornik EL Toni Krušič, pd. Rupej, je namreč na svojem zemljišču in na lastne stroške postavil krajevni napis. Ko ga je pozvalo okrajno glavarstvo, naj odstrani tablo, in mu je grozilo z zaporom, je županja Quant-schnig seveda prišla v zadrego in poskrbela za rešitev vprašanja.

Da pa bi ostala koza cela in bil

volk sit, je prišlo do take rešitve, da občina krajevnega napisa ni tako, kot bi bilo običajno, postavila na začetek in konec vasi, ampak je postavila samo enega — in to sredi vasi, blizu Rupijeve hiše.

Še bolj smešna pa je bila izjava županje v intervjuju za „Kärnten heute“, v kateri je pozvala slovensko govoreče občane, da naj bi prispevali k temu, da bi nemško govoreči laže sprejeli dvojezične napise. Prav tako smešno pa je seveda tudi, ker je tabla poleg krajevnega napisa, ki omejuje hitrost na 30 km / h.

JOŽE WAKOUNIG

KOMENTAR
NAŠEGA TEDNIKAPožrešno iskanje plena, ali:
Žrtev naj bo krivec!

Znano je, da italijanski ministrski predsednik Silvio Berlusconi vpriču vse hujših notranjih razprtij in težav skuša iskati uspehe kjerkoli. Na notranjem polju se ne sveti več kakor od začetka; vse očitneje postaja, kako se je okoriščal s pomočjo nekdanje politične nomenklature in korupcionističnega strankarskega ustroja, vse bolj se bližajo razne sodne preiskave njegovemu gospodarskemu imperiju (založbe, dnevni tisk, radio, televizija, šport pa verjetno še marsikaj). Športni klic „Forza Italia“ („Naprej, Italija!“), katerega je prenesel na politično torišče in s katerim je dosegel sijajen uspeh, tudi nekako že izgublja odmevnost. Pri vsem pa je zadel pri nogometnem svetovnem prvenstvu v prazno. Italiji, ki je klavrno začela, se je izgubil tisti kanček sreče, s katerim se je prikopala v finale. Tam so zmagali, sicer le po streljanju enajstmetrovk, Brazilci in tako postali kot prvo moštvo četrtič svetovni prvaki. Zasluženo.

Enajstmetrovko je, tako je vsaj mislil, dosodil Berlusconi državi Sloveniji. Gre kratkoročno za odškodnino Italijanom, ki so po letu 1945 zapustili Istro in druge dele Slovenije, kateri so bili med obema vojskama pod italijansko zasedbo. Osimski sporazumi iz leta 1975, s katerimi sta nekdanja Jugoslavija in Italija uredili mejne in premoženjske zadeve, naj ne bi več veljali. Italija se ne zadovolji z odškodnino, hoče, da se vrne premoženje nekdanjim italijanskim lastnikom. Če Slovenija ne bo pokorna, bo Italija zaprla pot v Evropsko unijo. Vse to se je razglasilo na zadnjem zasedanju Centralnoevropske iniciative CEI v Trstu, na katerem je Italija s sladkimi besedami vabila nekdanje

komunistične države in njihove naslednice v EU. Le Sloveniji naj bi se pot zaprla, če ne bo iz strahu pred tuljenjem in zavijanjem rimske volkulje pokorno-plašno legla v prah.

Stvar se je po pogovoru Berlusconi-Drnovšek nekam unesla. Ne ve se podrobno, kaj vse je predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek Berlusconi povedal. Gotovo so tudi drugi velikaši v Evropi imeli eno pa drugo povedati.

Italija, kjer kot koalicijski delničar spet vladajo fašisti, čuti po zlomu Jugoslavije moč in priljubljenost, da dobi nazaj, kar je izgubila po letu 1945. Pri tem ji, pa naj zveni še tako smešno, pridno pomaga beograjska oblast in diplomacija.

Gotovo je Italijanom postalo znano, da ima italijanska narodna manjšina v Sloveniji veliko obširnejše pravice kakor slovenska v Italiji. Gotovo jim je bilo tudi povedano, kaj vse so zakrivali fašisti proti Slovincem, koliko premoženja je Italija ukradla Slovincem, od uničenja Delavskega doma (1919) in požiga Narodnega doma v Trstu (1919), od uničevanja slovenskih podjetij, od prepovedi slovenščine in slovenskih imen pa do krvavega etničnega čiščenja, ki se je začelo s pobijanjem slovenskih ljudi. Končni cilj je bilo popolno iztrebljenje slovenskega življa na območju, kjer vlada rimska oblast.

Taka je resnica. Pričakovati je, da bo slovenska vlada z vso odločnostjo pokazala resnico, kakršna je, in da se ne bo dala pognati v strah. Ta Berlusconijev ultimatum je neprikrit napad na samostojnost in svobodo slovenske države.

Andrej Wakounig, podžupan na Bistrici pri Plibici

Samostojno misliti in se zanašati na uradnike in projektante

V začetku julija je Andrej Wakounig nasledil v bistriskem občinskem svetu podžupana Jožeta Partla. Andrej Wakounig je s to funkcijo prevzel sledeče resorje: kulturo, kmetijstvo, okolje in lovstvo.

Navzven je nastal vtis, da je prišlo do personalne spremembe zaradi nesoglasij v slovenski frakciji sami. Kaj pravi o tem Andrej Wakounig in kako je načrtana pot za bodočo občinsko politiko?

Pogovarjala se je Heidi Stingler

Naš tednik: Je prišlo do nasledstva dolgoletnega občinskega politika Jožeta Partla zaradi nesoglasij v bistriški EL, kakor so to poročali mediji?

Andrej Wakounig: Nesoglasij v frakciji po mojem mnenju ni bilo. Po zadnjih volitvah je imela frakcija v soglasju s Partlom dogovor, da se nekje sredi periode reši vprašanje nasledstva. To zaradi tega, ker je bilo od vsega začetka jasno, da podžupan Partl nima več namena še enkrat kandidirati pri občinskih volitvah.

Dejstvo pa je, da so bila v frakciji sami različna gledanja – in to predvsem v vprašanju kanalizacije.

Do raznolikosti gledanja, predvsem v vprašanju kanalizacije, je prišlo po razgibanju razpravi v občinskem svetu v vseh frakcijah, ne le v EL. Te diskusije so se vnele zaradi dejstva, da so se po izdelavi študij za kanalizacijo pojavile za gradnjo vsoto ki jih marsikateri občan v številnih niti ne more več pravilno izpisati. Pri tem projektu ne gre za nekaj stotisoč ali nekaj milijonov šilingov, gre za sto milijonov šilingov, pri čemer je finančno zagotovilo za veliko kanalizacijo negotovo postavka. Zaradi tega je bila v občinskem svetu precejšnja razprava in je odbor za okolje, kateremu jaz predsedujem slej ko prej, soglasno zahteval izdelavo študije o alternativnih in centralnih kanalizacijskih napravah. S tem korakom smo izkazali ne samo veliko politično zrelost, temveč smo dokumentirali tudi veliko odgovornost nasproti našim občanom. S tem sklepom smo se strinjali vsi, ki smo zastopani v občinskem odboru.

Kot podžupan ste prevzeli tudi kulturni referat občine. Kakšne akcente mislite postaviti?

Bistriška občina si že dalj časa prizadeva, da bi v sodelovanju z domačimi kulturnimi društvi čim bolj podpirala zelo razgibano kulturno dejavnost. Mislim, da je prav kultura zelo primerna za zblíževanje lu-

di in bistveno doprinaša k boljšemu vzdušju med obema narodnima skupnostima.

In področje kmetijstva?

S pristopom Avstrije EU se bo naše kmetijstvo znašlo v okoliščinah, kakršne so nam že napovedovali. To se pravi, da se bo za naše kmete, predvsem v dolinah – in teh je v naši občini največ –, gospodarski položaj gotovo obrnil na slabše. V tem sklopu bo naloga občine, da v sodelovanju s stanovskim zastopstvom in pristojnimi oblastmi na deželni in zvezni ravni, uresniči projekte, ki bodo ta razvoj omilil oziroma zaustavili. Kmetom bo torej treba nuditi dodatne možnosti za pozitiven razvoj.

Kako naprej v vprašanju kanalizacije, ki je trenutno v bistriški občini najbolj vroče železo?

Poglavitno težišče dela je trenutno jasnodna vprašanje kanalizacije oziroma vprašanje čiščenja odpadka. Občina mora najkasneje do konca leta 1996 vložiti zrel projekt, če nečemo, da pridejo občani v konflikt z obstoječimi zakonskimi pravili in da jim državno tožilstvo ne bo delalo težave. Rok je kratko odmerjen, zato smo toliko bolj primorani, da s polno paro rešimo nam naložene naloge. Pri tem pa bi kljub časovnemu pritisku svaril pred koraki, katerih posledice so lahko tako za občino kot tudi za posameznega občana povezane z ogromnimi finančnimi težavami.

Trenutni veleprojekt kanalizacije za vas torej ni sprejemljiv?

Projekt zaradi previsokih stroškov nikakor ni sprejemljiv, zato bo prišlo tudi do alternativne študije. Pri tem pa bo naloga vsakega občinskega odbornika, da se bo soočal z novimi spoznanji, npr. ekološkimi, in da bo temu primerno tudi ravnal. Občinski politiki se ne morejo zanašati na to, da zanje mislijo uradniki, razni projektanti in tehniki.

Prevzeli ste tudi resor lovstva.

50 let po neuspelem
atentatu na Hitlerja

20. julija 1944 je polkovnik Claus Graf Schenk von Stauffenberg skušal spraviti Hitlerja s sveta. Med posvetom v glavnem stanu Wolfsschanze blizu Rastenburga na Vzhodnem Pruskem (danes Ketrzyn na Poljskem) je odložil aktovko z bombo, odšel in odletel v Berlin. Bombo je razneslo, bilo je nekaj mrtvih, le Adolf Hitler je preživel; bil je sicer ranjen, a je ostal cel.

Zarotniki so celo stvar pripravljali že dalj časa. Kojo po atentatu so začeli z načrtovanimi koraki, navsezadnje pa so le zmagali, in to zelo hitro, nacisti. Stauffenberga so ustrelili še istega dne v Berlinu. Maščevanje nad zarotniki je bilo kruto. Nekateri so obesili na kavlje za meso, tako da so dobesedno pocrkali.

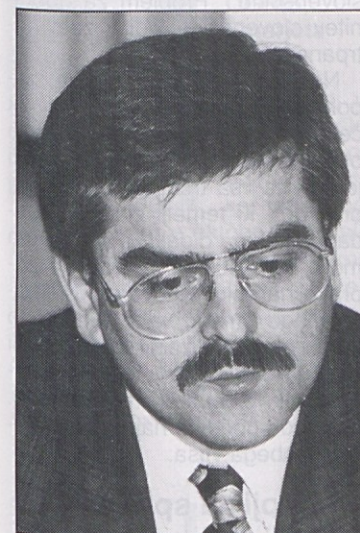
Že prej je bilo več atentatov na Hitlerja, a so vsi propadli. Nacistični diktator se je počutil v varstvu neke previdnosti; o njej je tudi neprenehno govoril. Edini uspehi atentat je izvedel s samomorom (skupno z dolgoletno ljubico Evo Braun, nekaj ur prej omoženo Hitler) 30. aprila 1945 Hitler sam; seveda je propagandni minister Josef Goebbels razglasil v rajhovskem radiu, da je firer padel junaško, do zadnjega neutrudno v boju proti boljševizmu.

Upravičeno je vprašanje, zakaj znotraj wehrmacht, rajhovske vojske, ni bilo že prej pravega organiziranega odpora in upora proti nacistični blaznosti. Eden izmed vzrokov je seveda pruska poslušnost, saj je vsak vojak osebno prisegel na Adolfa Hitlerja. Drug vzrok pa je, da prej to po vojaški logiki ni bilo potrebno. Dokler je Nemčija zmagovala na bojiščih, je bilo le vse v redu. Šele, ko je postajala katastrofa očitna, se je zbudil resnejši odpor in tudi upor. Znano je tudi, da se zarotniki niso nameravali odpovedati ozemeljskim pridobitvam, kakor so bili npr. Sudeti, južna Tirolska in Avstrija. S tem, da bi odstranili Hitlerja in poglobitve nacistične prvake, so mislili, da bojo spravili zahodne zaveznike na svojo stran.

Katastrofa je šla svojo pot. Zahodni zavezniki so prodirali iz Francije (izkrcanje v Normandiji 6. 6. 1944) in Italije (izkrcanje na Siciliji 10. 7. 1943), sovjetske čete pa z vzhoda. Nemčija je bila leta 1945 deloma velikanska razvalina, z njo vred pa druge prizadete evropske dežele.

P. S.: Zdalj urejajo tam, kjer je bil Hitlerjev glavni stan, muzejske stavbe, potrebna prenočišča in tudi zabavišča. Mnogi se, upravičeno ali neupravičeno, bojijo, da utegne postati vse skupaj veliko romarsko središče za stare in nove naciste.

J. W.

Prof. Tine Vivod
pri koroških Slovincih

Je pričakovati nove pustolovščine?

Dokler se pustolovščine ne preselijo na politični parket, mi pristojnost za lovstvo ne dela večjih preglavic.

Poleg odgovorne naloge v občini vam je bilo zaupano tu-

Glas iz domače vasi

FRLOŽEV LUKA

Je pa zakanil tisti severnokorejski diktator Kim Il Sung, čeprav so ga častili kakor neumrljivega, skoraj že kakor boga. Jaz bi predlagal, da se za njegovo nasledstvo pobriga Karel Smolle – take časti bi se mu zagotovo presneto prilegle – ali pa Marijan Sturm. Je že predsednik ZSO in manjšinskega sosveta za koroške Slovence; tudi za predsedniško mesto za štajerske Slovence se je pobrigal. V času čakanja bi Sturm lahko odpoval kot Smollejev nagajenec v Brazilijo preučiti partijsko-integracijski model interetno-multi-kultizma med tamkajšnjimi opicami.

Koroške Slovence je zopet obiskal pomemben zastopnik argentinskih Slovencev, in sicer prof. Tine Vivod. Prof. Vivod je predsednik društva argentinskih Slovencev Zedinjena Slovenija, ki je imenski naslednik Društva Slovencev. V sredo ga je na tiskovni konferenci pozdravil predsednik KKZ dr. Janko Zerzer. Dr. Zerzer je na kratko orisal odnose (koroških) Slovencev do emigracije v povojnih letih in omenil, da so bili tesnejši stiki po zaslugi dr. Janka Hornböcka le s Slovinci v severni Ameriki. Vendar je bil tudi ta kontakt sumljiv. Zasluge za tesnejšo povezavo s slovenskimi emigranti v Argentini ima v veliki meri duhovnik Vinko Zaletel, ki je večkrat obiskal tamkajšnje Slovence, jih seznanjal o Slovincih na Koroškem, tukajšnje Slovence pa o slovenskem življu v Argentini. Zerzer je posebno poudaril vitalnost in trdoživost argentinskih Slovencev in njihovo veliko gostoljubnost, ki jo izkazujejo obiskovalcem iz Evrope. Sedaj poteka že bolj ali manj živahna kulturna izmenjava med Slovinci tostran in onstran morja.

Prof. Vivod, ki je na lastni koži doživel izselitev in negiranje slovenskih emigrantov s strani komunističnih oblasti v SFRJ, je označil emigracijo kot najhujšo kazen za človeka. Argentina je bila edina država, ki je sprejela emigrante. Družine so množično

Star pregovor pa pravi, da ne moreš prodajati kosti medveda, dokler ga nisi oplenil. Seveda bi ga pa še rad sam oplenil, če bi imel za to podporo ljudstva. Težave preobremenjenosti ne vidim, saj je dosti primerov, ko deželnozborni poslanci izvajajo po naših občinah tudi funkcijo župana.

Hvala za pogovor.

Dvojezična otroška vzgoja vse bolj zaželena

Zadeva dvojezičnih otroških vrtcev je še naprej zelo kočljiva tema v dvojezičnih občinah na spodnjem Koroškem.

Piše Adrian Kert

Že pred leti (Naš tednik je obširno poročal) so bile občine soočene z velikim problemom pomanjkanja dvojezičnih otroških vzgojiteljic/vzgojiteljev. Nekatere občine so bile pripravljene urediti dvojezično skupino, vendar se je zataknilo pri namestitvi dvojezičnih vrtnaric, ki jih preprosto ni bilo in jih še vedno ni dovolj. Kako je lahko prišlo do tega, po eni strani razlaga dejstvo, da so se prizadevanja znotraj narodne skupnosti vila okoli ljudskih šol in zagotovitve dvojezičnega pouka tamkaj, nekaj krivde pade nedvomno tudi na slovenske izobraževalne ustanove, kjer poklicni svetovalci zlasti dijakinje niso spodbujali k odločitvi za ta poklic, po drugi pa krivda dežele, ki je bila in je deloma še vpeljavi slovenščine v javne ustanove zelo nenaklonjena. Šola za otroške vrtnarice je že pred dvajsetimi leti iz lastne pobude sprejela slovenščino v učni načrt. Šele zadnja leta se je vrzel začela zapolnjevati. Danes pomanjkljaj dvojezičnih otroških vrtnaric ponekod onemogoča ustanovitev dvojezičnih skupin ali pa ga izkoriščajo kot izgovor.

Urad zveznega kanclerja je deželi kot pomoč obljubil prev-

zem stroškov dvojezične delovne sile. Tem bolj nerazumljivo je, da nekateri deželni politiki kljub temu nasprotujejo ustanovitvi dvojezičnih otroških vrtcev. In prav na te se sklicujejo tudi nekateri občinski politiki, ki ne vidijo ali pa nočejo uvideti potrebe oz. smiselnosti takšne ureditve, čeprav bi jih dvojezična delovna sila

kaže zanimanje občanov v posameznih občinah, kajti prijave se iz leta v leto množijo in vse več otroških vrtcev odpira vrata.

Izobrazba. Zvezna izobraževalna ustanova za pedagogiko v otroških vrtcih v Celovcu (Bundesbildungsanstalt für Kindergartenpädagogik) nasplošno dobro izobražuje za delo v otroškem vrtcu. Absolventke in dijakinje kljub zahtevnemu in obširnemu učnemu programu hvalijo šolo, ker je pouk zelo raz-

ne tedensko le dve uri. Temu pritrjuje tudi prof. dr. Marija Spierer, ki je več let poučevala slovenščino. Problem za dopolnitev slovenščine vidi v zelo natančnem urniku.

Nasploh velik del pouka zapolnjujejo praktični predmeti, k čemur pride dosti prakse v raznih otroških vrtcih. V igranju z otroki je pokrita vsa teorija, ves vzgojni program, ki temelji zlasti na pedagogiki in didaktiki. Program mora biti usklajen z otrokovo pravico na šolo. Nadvse pomembno vlogo otroški vrtci nedvomno igrajo pri socializaciji otroka, kajti vrtec je otrokov prvi kraj, kjer pride v stik z družbenimi normami. To prvo soočenje naj ne bi zapustilo slabega vtisa.

Pogoji za sprejem:

Vstop v izobraževalno ustanovo za otroške vzgojiteljice je mogoč po osmih šolskih letih (se pravi po četrtem razredu glavne šole ali gimnazije) z opravljenim sprejemnim izpitom.

V sprejemnem izpitu so merodajni:

spodobnost poslušanja, glasbena nadarjenost in znanje instrumenta, telesna in oblikovalna spretnost ter kontaktna in komunikacijska sposobnost.

Čas šolanja je pet let in se konča z maturo. Opravljena matura omogoča ali takojšen vstop v poklicno delo ali pa nadaljnji visokošolski študij.

Malčki še ne razumejo, zakaj ponekod ne morejo govoriti v materinščini.

ne stala niti groša (beri stališča županov dvojezičnih občin, v katerih ni oz. ne bo dvojezičnih skupin). Da je potreba zares velika, o smiselnosti sploh ni treba govoriti,

in forsira samostojno ukvarjanje z otroki. Le glede slovenščine je po mnenju nekaterih dvojezičnih vrtnaric ponudba pomanjkljiva, saj obsega pouk slovenščine

začeti s pogajanjem o pristopu k EU", brž ko so izpolnjeni določeni pogoji. Zvezne dežele morajo same skrbeti za prisotnost v Bruslju (v ta namen so potrebna obširna šolanja kadrov), pa tudi za samostojno zunanjo politiko dežel preko odbora regij. „Ideje evropske integracije je treba povezati z željo ljudi po domu in domačnosti.“

V ospredju predavanj in razprav nam dež. glavarja Hochmaira iz Linza ter zastopnika štajerske administracije Ortnerja, so bili pomen in razvojne možnosti pokrajin v bodoči Evropi. Skupna Evropa bo mogla preživeti le v federalni in ne v centralistični obliki, zato so pokrajine osnovni gradbeni kamen skupne hiše. Neobhodno je potrebno, da so tudi posamezne regije direktno zastopane v Bruslju in da so deležne vsestranske podpore. Poleg gospodarske plati se mora posvečati več pozornosti socialnim in kulturnim vprašanjem. Nadregionalno sodelovanje je prva stopnja razumevanja in reševanja sporov, zato je treba omiliti

vpliv držav (nacij), ki so „premajhne za reševanje velikih problemov in prevelike za reševanje majhnih“.

Kot konkretne primere nadregionalnega in meddržavnega sodelovanja je Ortner imenoval obstoječe delovne skupnosti, kot ARGE Alpe-Adria, ARGE ALP, ARGE dežel ob Dunaju, in druge. Delovna skupnost Alpe-Adria sama združuje že 18 regij z nad 40 milij. prebivalcev. Uspešno delo in upravičenost obstoja teh združenj dokazuje tudi dejstvo, da so svoj čas združevale pokrajine iz vrst NATO, COMECOM in neodvisnih držav. Prav ob razpadu vzhodnega pakta je Arge Alpe-Adria učinkovito nastopala, ko je podprla s posebnim zborovanjem v Celovcu predsednika Peterleta in R Slovenijo v boju za samostojnost in svobodo. Iz aktualnih razlogov je bila izrečena jasna podpora R Sloveniji, ki bo v kratkem prevzela predsedstvo v delovni skupnosti, pri njenih prizadevanjih za vstop v EU.

Herbert Seher

EU na razpotju . . .

Evropska hiša v Neumarktu tik ob štajersko-koroški meji je že nekaj let „think tank“, kraj razprave in premišljevanja o razvoju in bodočnosti evropske integracije. Tudi tokrat so se pod okriljem raznih evropskih gibanj zbrali strokovnjaki z vseh področij, deželni in državni politiki ter interesenti iz več sosednjih držav – med drugim iz Češke republike, Madžarske in Romunije – da bi razpravljali o posledicah avstrijskega „da“ in o bodočnosti Evrope na poti k politični uniji.

Trenutni kritični položaj EU je zelo jasno nakazal podpredsednik Unije evropskih federalistov, Schöndube iz Frankfurta. Poleg razhajajočih si stališč o bodočem razvoju – razširitev ali poglobitev – teče vroča razprava o vprašanjih kolektivne varnosti, skupni zunanji politiki in pristojnosti oz. o teži posameznih organov. Po njegovem mnenju bo mogla plodna razprava o bodočnosti EU steči šele po „re-

zijski konferenci“ 1996. Vsekakor pa je Schöndube zahteval nujno upoštevanje določenih načel, kot preglednost dogovorov in razprav, manj t. i. „kabinetne“ politike, razčiščenje pomena Evropskega parlamenta, boj za socialno enakopravnost in zagotovitev svobodnega odločanja prizadetih. „Politična poglobitev ima prednost pred razširitvijo, sicer bo EU postala neka cona prostega trgovanja.“ Kot alternativno obliko pa je predlagal „postopno integracijo“, ki bi raznim državam nudila možnost za integracijo samo na nekaterih področjih, npr. samo na gospodarskem ali varnostnem področju.

Zgornjeavstrijski politik Christian Leitl je v svojem prispevku govoril o deležu Avstrije in zveznih dežel in v tej zvezi podčrtal, da mora Avstrija postati odvetnik vzhodnih držav. Gre za moralno podporo in za duh „upanja“ v teh državah, zahteval je v delnem nasprotju s predhodnimi govorniki – „takoj

OTROŠKI VRTCI

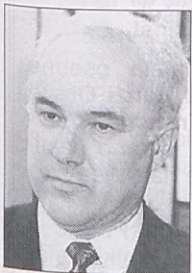
Stališča županov

Johann OGRIS, Šmarjeta v Rožu:

V Šmarjeti v Rožu otroški vrtec še ni odprl vrat, kar pa se bo

zgodilo jeseni v oktobru. Oficialno še ne sprejemamo prijav, ker še nismo izvedli razpisa. Dvojezične otroške skupine pa ne bo, ker je znano, da je večina staršev proti ureditvi. Morda sta bili med interesi dve družini, ki želita dvojezično oskrbo otrok.

Dr. Helmut KRAINER, Borovlje:

Trenutno v boroveljskem

otroškem vrtcu ni dvojezične skupi-

ne, ker preprosto ni otroške vrtarice, ki bi bila usposobljena za to. V občinskem svetu smo že lani o tem razpravljali, ampak do končnega sklepa ni prišlo, vendar načelno ni bilo nasprotovanja. To leto ta zadeva sicer ni na programu v občinskem svetu, vendar če bodo prijave in potreba za dvojezično skupino, se bo ta tudi uredila.

Hugo GÖTZ-HABER, Kotmara vas:

V naši občini bi šele jeseni radi odprli otroški vrtec, ni pa še go-

tovo. Dvojezične otroške skupine v vrtcu ne bo. Večina v občinskem svetu je glasovala proti predlogu EL, da se takšna uredi. Vrhu tega v občini ni bilo niti ene družine, ki bi rada imela dvojezično oskrbo. Kako se bo ravnalo, če bi se le pokazalo zanimanje za dvojezično skupino, ne morem povedati, ker ne vem, za katero dobo velja občinski sklep. Kakorkoli že, v tem letu ne bo dvojezične skupine, vrhu tega so nam pristojni dežele sporočili, da je veliko pomanjkanje dvojezičnega kadra.

Neža Zollbauer

Neža Zollbauer, pd. Mlačnikova teta, je pred kratkim slavila visok jubilej, namreč 90. obletnico svojega življenja. Zdrava in polna energije se veseli vsega domačega in rada pripoveduje iz svojih mladostnih let.

Z Nežo Zollbauer se je pogovarjal B. Sadovnik

Veseli me, da globaški bokvarji skrbijo, da se ne pozabijo stare šege in navade

Čeprav se je v Globasnici v zadnjih desetletjih veliko spremenilo in moderni čas zahteva človeka, ki naj ne bi imel več časa za oddih in melanholijo, Mlačnikova teta nikoli ne izžareva pesimizma, ampak mladim vzbuja pogum, da z veseljem ohranjajo stara izročila. Tako je samoumevno, da se globaški bokvarji in tudi mladina velikokrat znajdejo na Mlačnikovem posestvu.

260 let stara in obnovljena hiša in gostoljubnost še prav posebej vabita domačine. Še prav posebno pa besedni zaklad, ki je danes že skoraj pozabljen.

Vaša domačija je že prava kulturna dediščina, ki odraža bogato kmečko kulturo v Globasnici...

Naša hiša je že stara okoli 260 let in bila v zadnjih letih obnovljena. Ohranili smo tudi staro črno kuhinjo, kjer se v zadnjem času zbirajo bokvarji. Že leta 1953 smo prejeli od kmetijske zbornice priznanje za ohranitev te kulturne dediščine.

Razen časa, ko sem šla služiti, po kmetijah in v farovžu ter pri babici, sem vsa desetletja delala in živela na Mlačnikovi kmetiji.

Pri kulturnem delu se nisem udejstvovala, ampak obiskala sem nešteto iger, ki jih je društvo velikokrat prirejalo pri Šoštarju. Najbolj lušno je bilo, ko so puebi večinoma v sobotah po večerih in ponoči prepevali po vasi. Največkrat so peli pri Legocu na mostu. Še rajni Pavel Rožman je precej prepeval z njimi. Takrat nihče ni govoril ali pa pel na vasi nemško, ampak vse v domačem slovenskem narečju.

Pravili ste, da ste poleg šole morali delati tudi na kmetiji. Kako pa se je odvijal takšen dan na kmetiji?

Kadar je bila košnja, smo morali že ob 4. zjutraj vstati in iti kositi. Bilo nas je več koscev. Seveda smo morali grabiti vse na roke in z „gorami“ domov voziti.

Spomnim se tudi, da sva s Heshovo Mojco morali hoditi peš dol v Jugoslavijo, kar za mejo, nakupovat bele štruče in meso. Pri nas tega ni bilo dovolj in seveda je bila tudi veliko dražje. Ali pa smo morali včasih zjutraj ob 5. vstati in peš hoditi na Luže, kjer smo kosili „fueter“ in ga zvečer pripeljali domov.

Tudi na Lužah smo želi. Tam pa smo se najbolj bali „ušarjev“, ki so bili nevarni, kot vroče rdeče klešče. Ker so zelo daleč skočili, smo morali paziti, da je skočil „ušar“ čez človeka. Ponoči pa smo spali pri Rieplu. Tam pa se je dogajalo, da je na primer ob polnoči začelo nekaj „fleketa“ (pobjati). V strahu pa smo ugotovili, da je samo Strgarjeva Mica prala perila, ker čez dan ni bilo časa. Pri Rieplu sem si z delom toliko zaslužila, da sem se lahko z vlakom peljala na Višarje.

Koliko let pa ste služili po kmetijah in zakaj?

Poročila sem se leta 1941. Že leta 1943 je mož padel v Rusiji. Nič drugega mi ni preostalo, kakor da sem šla služiti po raznih globaških kmetijah kot na primer k Hodniku, Čebulu in Buteju. Čez 7 let sem služila naokrog. Od tega tudi nekaj časa v farovžu še pri tedanjem župniku Pšeničniku.

Ali ni takrat tudi pogorel farovski skedenj?

Župnik Pšeničnik so takrat imeli zraven farnega dela tudi kmetijo. Imeli so čez deset krav in svinje. Zaradi tega smo tam služili jaz kot kravarica, potem še kuharica, svinjarica, konjar in iberžnik, ki je opravljal vsa druga dela v hlevu.

Tudi rajni župnik so pomagali pri delu in žetvi. Na žalost so, mislim da leta 1929, zažgali farovski hlev in jaz sem morala po celi vasi okrog „futrati“ farovške krave. Zaslužila pa sem takrat preračunano morda okrog 20 šilingov mesečno, jed in spanje.

Vi ste tudi dolga leta čistili globaško farno cerkev in zelo

radi romate?

25 let sem čistila farno cerkev, še danes pa obiskujem sv. maše. Seveda pa še vedno hodim s svojim nečakom „kirtati“ (romat) po Koroškem in Sloveniji naokrog. Še lani sem šla peš preko Luž in Kumra dol k sveti Ani v Slovenijo in nazaj na Luže. Spomnim se tudi še rozalskega žeganja, ko so že svoj čas bile „krome“ pri Sv. Hemi in je tudi skoz vsa leta romalo ogromno ljudi k Rozaliji. Ker smo bili s škofom Rožmanom v sorodstvu, sem bila leta 1928 ali 1929 tudi pri posvečenju v Ljubljani. Malo pred škofovskim posvečenjem je bil dr. Rožman v Globasnici pri pogrebu našega dedeja in prišel k babici k Legocu na kosilo.

Vi ste tudi izvrstna kuharica, saj ste si z zdravo hrano ohranili dolgo življenje...

Dandanes se je samo še meso. Svojčas pa smo meso videli morda ob nedeljah in ob praznikih. Najbolj veselili smo se šunke za veliko noč. Tudi posta smo se držali. Na petek se celo leto postimo. Škoda, da se ne kuhajo več dobri žganci z ajdovo moko. V črni kuhinji pri Legocu smo delali še krape na eno ali pa na dve nogi. Ob petkih je babica skuhalo belo župo z jegličami in posušenimi češpljami.

Uporabljate še veliko domačih besed, ki danes mlajšemu rodu niso več znane...

Živeli smo v trdih časih in smo kljub temu ohranili besedno kot tudi kulturno dediščino. Seveda smo svoj čas, ko so naše vasi še bile veliko manjše in nismo imeli današnjih prometnih sredstev, sosedje drug drugemu bolj pomagali in skupno doživljali vse mogoče stvari. Družabnost je igrala na vasi pomembno vlogo. Danes je svet pač bolj moderen in se je treba tudi temu primerno obnašati. Zaradi tega me pa veseli, da globaški bokvarji skrbijo, da se ne pozabijo stare šege in navade.

Mizarstvo „Erschen“ – dan odprtih vrat

Mizarski obrat tvrdke Erschen v Lovankah obstaja že od leta 1927, ko je začel obratovati dedej sedanjih mojstrov Pepeja in Hanzija Erschen, Jožef Erschen. Ta je vodil mizarski obrat od leta 1927 do leta 1952, ko je umrl. Po smrti mojstra Jožefa Erschena je prevzela vodstvo obrata njegova žena do leta 1957. Tedaj je prevzel mizarstvo in naredil izpit za mojstra sedanjí Jožef Erschen st., oče sedanjih mojstrov Pepeja in Hanzjeja. Jožef Erschen st. je uspešno vodil mizarski obrat do leta 1991. Leta 1991 je oddal mizarski obrat v mlajše roke sinovoma Pepeju in Hanzjeju, ki sta tedaj že oba imela mojstrski izpit. Ta obrat je tako rekoč družinski obrat, saj je že Jožefu Erschenu starejšemu pomagal njegov brat Pavel, ki je bil tudi mizar, sedaj pa delajo v obratu kar trije bratje, sinovi Jožefa Erschena starejšega. Ker je bila delavnica v Lovankah premajhna in pretesna, so kupili od občine obširno zemljišče, na katerem so lani zgradili mogočno prostorno poslopje, ki bo odgovarjalo potrebam sodobnega časa. Ta gradbeni objekt je stal okrog deset milijonov šilingov. V tem obratu so začeli delati lani decembra; v njem je zaposlenih deset oseb.

Za soboto, 25. junija, je bil za to novo poslopje napovedan dan odprtih vrat in ob 11. uri tudi blagoslovitev novega poslopja. Zbralo se je precejšnje število povabljenih gostov. Ob 11.30 sta se predstavila

občinstvu oba mlada mojstra Pepej in Hanzje. Pepej je pozdravil vse navzoče goste in na kratko predstavil novi obrat. Med častnimi gosti je pozdravil župnika Poldeja Zundra iz Železne Kaple, direktorja Banke Raiffeisen Riegla, zborničnega svetnika od trgovske zbornice iz Velikoveca Štefana Hasseja in podžupana dobrolske občine Johana Miklava.

Nato je gospod župnik Poldej Zunder blagoslovil novo poslopje. Zahvalil se je za povabilo in zaželel novemu posloplju in obratu blagoslova, sreče in Božjega varstva tudi od zgoraj, ter medsebojnega spoštovanja in solidarnosti. K besedi sta se javila tudi zbornični svetnik Štefan Hasse in podžupan Miklav. Oba sta čestitala Erschenovi družini k novemu mizarskemu posloplju in zaželela obilo sreče in uspeha mladima mojstroma Pepeju in Hanzjeju.

Po končani blagoslovitvi in nagovorih je bilo v hali poskrbljeno tudi za malico in pijačo. Številni gostje so, potem ko so si ogledali prostore in cel obrat, še dolgo sedeli v veseli družbi, kramljali in se zabavali.

Ob koncu bi se tudi jaz zahvalil temu podjetju za povabilo in gostoljubnost, saj je mizarstvo Erschen zaradi svoje kvalitetne izdelave in zmernih cen že od nekdaj znano daleč naokrog. Erschenovemu obratu želim v novem posloplju res veliko sreče in uspehov pri nadaljnjem delu.

Jože Pasterk

ČESTITAMO

Svoj rojstni dan je pred kratkim praznoval **Tomí Jug** ml. iz Železne Kaple. Iskreno čestitamom!

V Št. Vidu v Podjuni praznuje svoj 40. življenjski jubilej **Marija Mikl**. Čestitkam domačih se pridružuje uredništvo NT!

Dominik in Tadeja Pipp se veselita sestrice **Katarine**. Ob srečnem dogodku ji želimo Božjega varstva na zemeljski poti, staršem **mag. Marijanu** in **Iris Pipp** pa ob rojstvu tretjega otroka iskreno čestitamo!

Gospa **Nani Hribernik** iz Št. Janža bo v kratkem slavila visok življenjski jubilej. Še na mnoga leta!

V društvu upokojencev Pliberk obhajajo tile člani osebne praznike: **Krista Onič** iz Večne vasi, **g. Vinko Zaletel** iz Vogrč, **Ana Perč** iz Štebna, **Valentin Čebul** iz Šmihela, **Jakob Hirm** iz Gornje vasi, **Igor Kraut** z Bistrice in **dr. Joško Rutar** iz Škocijana. Vsi ostali člani društva upokojencev iskreno čestitajo. Čestitkam se pridružuje tudi NT!

Na Metlovi je slavila 17. pomlad **Brigitte Goritchnig**. Vse najboljše!

V Borovljah je pred nedav-

nim obhajala svoj 80. življenjski jubilej gospa **Anja Pap**. Vsem čestitkam domačih se pridružuje Naš tednik!

Društvo upokojencev Podjuna čestita svojim sledečim članom: **Ani Schiefing** iz Kazaz, **Jakobu Wastlu** z Metlove in **Jakobu Pototschnigu** iz Gselne vasi. Vsem čestitkam se pridružuje NT!

Na Metlovi bo te dni praznoval rojstni dan gospa **Emma Krajger**. Uredništvo NT se pridružuje voščilom!

Pred kratkim je obhajal življenjski jubilej gospod **Alex Mucher**. Za njegov praznik mu želimo vse najboljše!

V Selah obhajata osebne praznike gospod **Hanzi Oraž** – **Rožičev** in **Franci Kropivnik**. Vsi domači iskreno čestitajo ter želijo vse najboljše!

Gospod **Heinrich Paulič** z Obirskega je pred kratkim slavil svoj rojstni dan. Vsem čestitkam se pridružuje uredništvo NT!

Svoj 85. rojstni dan je v Železni Kapli praznovala gospa **Margareta Jug**. Iskreno čestitamo ter želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro!

Dvojni osebni praznik je te dni slavila gospa **Ani Piskernik**. Vse najboljše!

V Globasnici sta te dni obhajala 40-letnico poroke gospa **Apolonija** in **Štefan Sadjak** pd. Falandrova. Vsi člani družine iskreno čestitajo ter jima želijo še mnogo srečnih let!

Na Obirskem bo te dni praznoval rojstni dan gospa **Grete Sitter**. Kličemo ji še na mnogo let!

Na Rutah pri Hodišah te dni obhaja god gospa **Margareta Jantschgi**. Vsem čestitkam se pridružuje NT!

Svoj 20. rojstni dan je te dni praznovala gospa **Marjana Roblek** iz Borovelj. Iskreno čestitamo!

V Železni Kapli je te dni obhajala svoj rojstni dan gospa **Anka Hribar**. Vsem čestitkam

ČESTITKI TEDNA

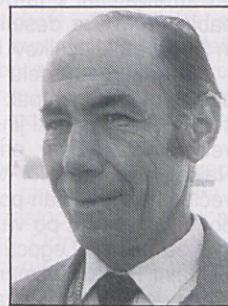
V soboto sta si obljubila zvestobo **Milena Pipp** z Bistrice na Zili in **Stanko Čik** iz Libuč. Oba sta se, kaže, ravnala po načelu „večna zvestoba

naj bo dobro premišljena“, saj sta se za skupno življenje odločila zares že v zrelih letih. Nevesto, ki je po poklicu ljudskošolska učiteljica, pozna dobesedno vsak otrok, kajti redno lahko prebirajo njene dopise v Mladem rodu, Stanko Čik pa je znan kot neumorni „menadžer“ Zadruga v Pliberku.

Baje nastavljeni Zadruga že nameravajo preusmeriti polet štorcelj, zakaj prav te vrste živali si nikakor ne moremo razložiti. Kakorkoli že, novoporočenima zakoncema želimo vso srečo na skupni življenjski poti.

Andrej Polzer – 60-letnik

Pred nedavnim je dolgoletni občinski odbornik Gospodarske liste v Škocijanu Andrej Polzer praznoval svoj 60. rojstni dan.

Andreju pd. Vazarju iz Spodnjih Vinar iskreno čestitajo občinski odborniki GL v Škocijanu Franc Starc, Franc Polzer in Gregor Slugovc. Vsi so mu kot občinskemu odborniku v škocijanski občini izrekli priznanje za vso njegovo požrtvovalnost. Čestitkam se pridružuje tudi deželna Enotna lista. Dragi Andrej, še na mnoga leta!

ŽUPNIK LUDVIK JANK — 65 LET DUHOVNIK

„Danes je težko biti duhovnik“

Gospod župnik Ludvik Jank, višji duhovni svetnik, je bil posvečen v mašnika 30. junija 1929 — torej pred 65 leti. Zadosten razlog, da smo ga obiskali na Radišah, kjer uživa svoj zasluženi mir. Tako sem vsaj mislil, ko sem se pripeljal do nove hiše, začasnega stanovanja, ker so mu po hudi bolezni noge začele odpovedovati službo in so v župnišču stopnice tako hudo strme.

Z župnikom Ludvikom Jankom se je pogovarjal Alojz Angerer

Naš tednik: Nič hudega sluteč ga takoj v začetku vprašam: Gospod župnik, kaj pa počnete ves dan zdaj, ko ste v pokoju?

Ludvik Jank: Tajnico bi potreboval, da bi lahko vse opravil, kar bi moral. Imam še veliko opravkov, ker sem še župnik; nisem še upokojen. Sicer vem, da komaj čakajo, da bi se umaknil v pokoj, Radišani namreč. „Penzije“ se bojim, drugi se veselijo, jaz pa ne. Nekoč me je zdravnik vprašal, kdaj da mislim iti v pokoj, pa sem mu odgovoril: „Pri zadnjem dihljaju.“ Doslej mi še ni bilo dolgčas.

Lepo je slišati take besede iz ust duhovnika, ki bo čez tri tedne star 91 let, ki ga muči naglušnost in pravi, da ima tudi že težave pri branju.

Brevir moram brati pri dnevni svetlobi, ker pri luči slabo vidim. Najhujše pa je, da ne morem več nikamor iti. Če mi ne bi noge odpovedale, ne bi bilo treba, da pride drug duhovnik na Radiše.

„Povejte mi kaj lepega iz vašega duhovniškega življenja“, ga prosim, „česa se najraje spominjate?“

Vedno je bilo lepo. Če tako nazaj pogledam, sem prepričan, da je bil Bog z menoj. Edine težave, ki sem jih imel na Radišah, so bile zaradi dvojezičnosti. Ko slišim, kako drugi starejši ljudje tožijo, moram reči, da je bilo meni vedno bolj ali manj lahko. Še takrat ni bilo zelo hudo, ko sem bil v času nacizma tri tedne zaprt.

Malo bi se rad z vami pogovarjal o duhovništvu. Iz svojih dolgoletnih izkušenj lahko poveste mlajšim, kaj jih čaka v tem poklicu in

kakšen je bil vaš odnos do vernikov. Zakaj ste se takrat — v hudih časih — odločili za poklic duhovnika? Bi danes spet izbrali to pot?

V tem pogledu nisem imel nobenih težav. Eden od fantov v družini je moral postati duhovnik; starejši brat ni hotel, torej sem bil jaz na vrsti, in nikoli nisem premišljal, zakaj ne bi šel študirat. Za kajžlarskega poba je bilo že imenitno, da „bo prišel do belega kruha“. Takrat so bili hudi časi, začela se je ravno prva svetovna vojna in denarja ni bilo.

(Stari oče znanega prof. Moritscha je bil „duhovni oče“ novomašniku Janku, to se pravi, da ga je ves čas podpiral.)

V drugem letniku bogoslovja sem dobil dobrotnika iz Amerike, ki je imel sam 11 otrok; je bil Nemeč po rodu in je podpiral še dva bogoslovca v Nemčiji.

Danes je drugače z duhovniškimi poklici. Danes se mlad fant sprašuje, zakaj naj bi postal duhovnik, in malo se jih odloči za ta poklic. Zakaj, mislite, je tako?

Vem, da je celo v Sloveniji zdaj dosti manj novomašnikov (letos v mariborski škofiji niti eden, v koprski eden, za vso Slovenijo 19!). Mogoče nam gre predobro in globoke vere ni več. Danes se ljudje pogovarjajo samo še o denarju. Tudi na Radišah to doživljam — govori se samo o denarju.

Pa tudi poslanstvo duhovnika je danes drugačno kakor pred šestdesetimi leti. Kakšen bi moral biti duhovnik danes?

Danes so ljudje bolj zahtevni

kakor nekoč. Duhovnik bi moral biti mlad, družaben, peti mora znati in za šport se mora zanimati. Župnik ne sme čakati v župnišču, da pridejo ljudje k njemu, on mora med ljudi. Zanimati se mora kako živijo, kakšna bremena jih tarejo. Razumeti bi jih moral in obenem povedati resnico, Božjo resnico. Važen je pa način, kako jim povemo Božjo resnico; od tega je odvisno, ali nas verniki poslušajo.

Kot župnik na Radišah ste bili dolga leta bolj na samem. Kako ste bili povezani z drugimi, slovenskimi in nemškimi, duhovniki?

Nisem bil nikoli sam ali osamljen. Saj sem se peljal vsaj enkrat na teden v Celovec. S slovenskimi duhovniki smo povezani v Sodaliteti, kjer smo se vedno dobro razumeli. V dekanatu imamo tudi dva nemško govoreča duhovnika; zaradi njih smo se morali na srečanjih v dekaniji pogovarjati nemško. Ob različnih prilikah sem se srečal tudi z drugimi duhovniki in odnosi so bili vedno dobri.

Stanko Wrulich, desna roka gospoda Janka v cerkvi — 40 let je opravljal službo organista in dolga leta vodil cerkveni zbor — se rad spominja skupnih doživetij in skupnega dela...

Stanko Wrulich: „Moj brat je bil prvi otrok, ki ga je gospod župnik krstil na Radišah. Vse življenje nas je spremljal in vsi smo ga radi imeli. Vedno se je za nas potegnil, rad je hodil na kulturne prireditve, in tudi njegova zasluga je, da so Radiše še skoraj slovenska župnija. Najbolj sem cenil, da nas je gospod župnik znal poslušati.“

Vsak je lahko prišel in mu potožil, če ga je kaj težilo. Za vsakega je skušal najti prave besede. Bil pa je tudi odkrit in pošten, da ga je vsak spoštoval.“

Od petinšestdesetih let duhovništva je gospod Jank preživel dvainšestdeset let s svojimi farani na Radišah, kot njihov edini odgovorni in skrbni dušni pastir. Le malokateri oče je tako in toliko časa tesno povezan s svojimi otroki. Skušal je biti vsem vse, kolikor je pač v moči človeka, ki je posvetil življenje Bogu in ljudem, h katerim je bil poslan. Prijetno je ugotavljati, da je župnik Jank v veliki meri našel tisto srednjo pot med spoštovanjem in priljubljenostjo, med božjim poslancem in človeškim prijateljem. Še danes priznava svoje napake in pomanjkljivosti in najde za pogovor z ljudmi tako preproste besede, da ga vsak razume. Meni so ostale v spominu besede, ki pričajo o globoki veri in odkritosrčnosti: „Lahko mi je bilo, ker je bil vedno Bog z menoj.“ Ali: „Bojim se iti v pokoj, ker bi rad delal, dokler bom mogel.“ Ali odgovor na vprašanje, ali bi se še danes odločil za duhovniški poklic: „Ne vem, ali bi se; danes je težko biti duhovnik.“

Radišani bodo gospodu župniku na poseben način pokazali svojo hvaležnost in ljubezen spet 7. avgusta ob farnem prazniku. Tudi Naš tednik se pridružuje željam Radišanov, da bi njihov gospod župnik še dolgo užival zasluženi mir med farani.

LETNO POROČILO SG IN TAK

Pestra šolska dejavnost

Kot vsako leto sta tudi letos naši dve izobraževalni ustanovi izdali letno poročilo. V teh letnih poročilih lahko bralci berejo o bogati šolski in tudi izvenšolski dejavnosti obeh šol. Pa tudi absolventi lahko po letih spet pogledajo v šolo in si tako minule čase spet priključijo v spomin.

Letno poročilo SG: Najprej ravnatelj dv. sv. dr. Reginald Vospernik v svojem uvodu povzame minulo šolsko leto in med raznimi dejavnostmi povzdigne pobratenje s kulturnima društvo- ma Globasnica in Šteben. Tudi kantato Carmina Burana posebej izpostavi. Pri letošnji maturi so po dolgem spet vse kandidatke in vsi kandidati, ki so nastopili na zrelostnem izpitu, tega tudi izdelali in so tako lahko obesili dve beli zastavi. Na naslednjih straneh se tudi predstavi Carmina Burana, katero so letos uprizorili namesto tradicionalne akademije. Letošnje letno poročilo tudi predstavi vse projekte, ki so jih v minulem šolskem letu obravnavali na gimnaziji. Obsežno se tudi poroča o zelo razvejani športni dejavnosti. Vsekakor je tudi letošnje letno poročilo prikaz raznolike kulturne, športne in narodnopolitične dejavnosti na SG.

Letno poročilo TAK: Naša druga izobraževalna ustanova sedaj tudi že redno izdaja vsakoletno poročilo, v katerem bralci lahko razberejo dejavnosti na šoli v preteklem šolskem letu. V začetku predsednik združenja staršev Walter Gutovnik poudarja v uvodnem pismu pomen znanja dveh ali še več jezikov. Potem se tudi predstavijo bistvene novosti v preteklem šolskem letu kot npr. pregradnja poslopja. Del letnega poročila je namenjen tudi partnerski šoli v Braziliji. Smisel tega partnerstva je, da so učenci danes sošolci, jutri pa poslovni partnerji. Opisano je tudi potovanje dveh dijakov in ene profesorke v Brazilijo, na katero jih je vabila partnerska šola. Olga Čik, Egon Hren in mag. Johanna Isop so lani bili za mesec dni v Braziliji. V letošnjem letnem poročilu je tudi portret učenca drugega letnika Kristijana Wrolich. Kristijan je namreč zbolel za hudo boleznijo in je bil tako okoli pol leta odsoten iz šole. Toda sedaj je hvala Bogu spet zdrav in tako spet lahko obiskuje TAK.

Tudi letno poročilo Trgovske akademije je dokaz že izredno razvite in bogate dejavnosti te ustanove, čeprav je v primerjavi z gimnazijo še zelo mlada. I. R.

Pripovedovanja Kristijana Wrolich so kakor melodrama, ki jo je pisalo življenje. V najlepših mladostnih letih je moral spoznati vso krutost življenja in se spoprijazniti z dejstvom, da ga neusmiljeno zalezuje zahrbtnen tumor. Z oporo svoje družine pa je takoj prišel do spoznanja, da bi bila resignacija ali pa obup zanj smrten. „Če bi pomagalo, bi kričal ali pa se jokal,“ pripoveduje Kristijan, ki je mislih imel vedno le eno - namreč preživeti in čimprej spet živeti „normalno“ življenje. Se pravi, hoditi v šolo, narediti izpite - in to čim bolje -, igrati hokej na ledu, nogomet pri SAK-u, prodajati v Ločah sadje, igrati pri tamburaših, se spet usesti k orglam, k računalniku, in, in, in....

Začelo se je 17. septembra 1993. Ko je Kristijan treniral pri svojem ljubljenskem nogometnem klubu SAK, se je nenadoma zgodilo nekaj povsem nepričakovanega. Videl je vse dvojno.

„Pogledal sem na žogo - in videl dve, pogledal sem k trenerju - in videl dva, pogledal sem na tla - in videl sem štiri noge. Ves trud in vsa koncentracija, da bi prepoznal realno sliko, nista pomagala nič,“ pravi Kristijan. Že nekaj tednov prej so se pojavile bolečine v tilniku, nato pa še dvojne slike. Nekaj je bilo narobe. Toda kaj? Ali morda z vidom kaj ni v redu? Jasno je bilo, da bo treba na zdravniški pregled, saj tudi korenčkov sok ni nič pomagal.

Dva dni pozneje je Kristijan po drugi uri zapustil šolo in se napotil v celovško bolnišnico k zdravniku dr. Ivanu Ramšaku, ki ga je dobro poznal od nogometa. Njemu je zaupal in vedel je, da je pri njem v najboljših rokah. Ko je dr.

„Iskati resnico bi pomenilo, da bi jo bilo treba tudi prenesti.“

Ramšaka informiral, da že štiri dni vidi vse dvojno, ga je ta takoj poslal na oddelek za oči, kjer so takoj spoznali na vidnem živcu, da nekaj povzroča velik pritisk v možganih. Tisto nekaj je bil zloben tumor, česar pa se Kristijan v tistem trenutku še ni zavedal. Še isti dan so se zdravniki odločili za računalniško-tomografijo (CT), ki naj bi zadevo pojasnila.

Na pričakovanje Kristijana, da bi po raziskavah zvedel, kaj se dogaja v njegovi glavi, zdravniki v tistem trenutku niso odgovorili. Verjetno je bil molk takrat boljši od besed. Iskati resnico bi po-

Besede pesnika Srečka Kosovela „Ne, jaz nočem še umreti, saj imam očeta, mater, saj imam še brate, sestre...“ bi lahko prišle iz ust 16-letnega Kristijana Wrolich iz Loč.

Ko je bil soočen z diagnozo, da ima zloben tumor v glavi, se je zavedal, da ne pomaga ne krič in ne jok in tudi vprašanje „zakaj jaz?“ bi bilo nekoristno. Potrebno je bilo zbrati vse moči in premagati sovražnika - bolezen.

Melodrama, ki jo je pisalo življenje . . .

KRISTIJAN WROLICH:

„Vedel sem, da jok ne pomaga – zato sem se boril“

S Kristijanom Wrolichom se je pogovarjala Heidi Stingler

menilo, da bi jo bilo treba tudi prenesti, in to z vso bridkostjo. Kristijan pripoveduje, da se še dobro spominja, da so ga še isti večer obiskali starši, brat in sestra in ga je obisk nekako pomiril. Takrat je družina že vedela za diagnozo, in danes se zdi neverjetno, da so svojci v tistem trenutku mogli zbrati toliko moči, da Kristijan ni opazil potrtosti in obupa, ki se je hotel lotevati družine.

Tisoče je misli, ki se porajajo v glavi, in v prvem trenutku zamegljivo pogled v realnost. Občutki negotovosti, strahu, misel na minljivost in bojazen, da bi lahko prišel dan, ko bi Kristijan moral gledati smrti v oči, so bili stalni spremljevalci družine, in teh občutkov enostavno ni bilo možno zbrati. V svoji treznosti pa je družina vedela, da mora dati ljubljenu članu vso moralno oporo, da bo boj proti hudi bolezni lahko zmagal.

Po pogovoru staršev z zdravniki, iz katerega je Kristijan bil izključen, je bilo jasno, da bo treba zloben tumor odstraniti, in to čimprej, ker je bil že blizu malih možganov. Vendar, kako to povedati 16-letnemu fantu, da bi ga ne obšel paničen strah? Kajti strah bi bil v takem položaju izredno neugoden sopotnik človeka, ki športnimi dejavnostmi pavzirati za pol leta, se je Kristijan le nasmejal in mislil, da pač zdravniki njegove zmogljivosti ne poznajo. Vedno je bil športnik in je zato mislil, da bo po operaciji potreboval le kratko časa, in bo spet stari Pic, kakor ga prijatelji imenujejo. Danes pravi, da so mu poleg

„V začetku daljnosežnosti problema še nisem dojel.“

družine tudi sošolci in prijatelji, predvsem še Marko in Mojca, vedno stali ob strani, tako da nikoli ni imel občutka, da bi bil ptič, ki je padel iz gnezda. V pričanju, da si bo po operaciji kmalu opomogel in bo spet skakal po športnem igrišču ali po ledu v Beljaku, se je Kristijan zupal zdravnikom in prosil Boga, da bi vse šlo dobro. Vprašanja „Zakaj jaz?“ si nikoli ni stavljal. Vedel je le, da je to treba prestat in se z vsemi močmi boriti proti tistemu tumorju, ki je skušal zajedati to mlado telo. V mislih je imel vedno le eno: operacija in nato v šolo!

Realnost je bila druga. Operacija je bila težavna. Trajala je deset ur, nato so sledile kemoterapije, katerih se je Kristijan zelo bal, nato pa še obsevanja, ki so bila tudi vse drugo kot prijetna.

Zamegljeno se danes spominja tistih ur, ko se je po operaciji pod popuščajočo omamo prebujal na intenzivnem oddelku. „Nimam besed, da bi to grozoto lahko opisal. Na vsak način je bila zraven

moje postelje ura, ki se je po mojem mnenju vrtela desetkrat prepočasno. Želel sem si, da bi kdo prišel k meni. Bil sem privezan in nisem mogel vstati. Moj glas pa je bil tako šibek, da nisem mogel nikogar poklicati. Mamica me je obiskala in me tolažila,“ je zapisal Kristijan pozneje v svoj dnevnik in na ta način zliil bolečino duše na papir.

Srečen je bil, ko je čutil toplo roko mame in prislunil njenim tolažilnim in spodbujajočim besedam, saj je mama bila tista, ki mu je v najtežjih dneh najbolj pomagala. Njej je lahko zaupal brez pridržka vse svoje občutke in bila je tu, da mu je v najtežjih trenutkih zbrisala solze z oči, ki so se mu od časa do časa zilile čez blede lica, ne da bi to hotel.

Po operaciji je bilo treba zbrati vse moči. Izginile so vse mišice in treba se je bilo navaditi spet sedeti v stolu, kar ni bilo enostavno. V začetku so na postelji bile pritrjene mreže in Kristijan jo je sovražil, ker mu je ta postelja jemala svobodo in se je v njej počutil kakor v zaporu.

Bližal se je rojstni dan očeta, dan, ki je bil verjetno najbolj žalosten od vseh, katerega je družina doslej doživela. Toda v življenju ni sence, če ni kje tudi kakšna luč. Ta dan je namreč zažarelo tudi sonce, saj so Kristijana takrat preložili od intenzivnega oddelka

Kristijan Wrolich:

„Ko mi je bilo najbolj hudo pri srcu, mi je najbolj pomagala mama – in za to sem ji hvaležen.“

v navadno sobo, in to je bil že pozitiven znak.

Problemov pa še ni bilo konec. Z vidom nekaj ni bilo v redu. Bolezen je bila nekoordinirana igra telesa, mišljenja in duše, ki je enostavno ni bilo možno spraviti v harmonijo. Upanja na čimprejšnjo ozdravitev so izginila.

Na otroškem oddelku se je torej začela kemoterapija, ki je bila neobhodno potrebna, ker pri operaciji ni bilo možno docela odstraniti tumorja in je ta spet začel rasti. Kemoterapija je bila kruta. V ustih so se vnele sluznice, Kristijan je dobil vročino in se je počutil vedno slabše. K temu je prišlo,

„Kemoterapija me je skušala spraviti ob zadnje moči.“

da so morali kirurgi pri operaciji odstraniti tumor čim bliže pri možganih. To je imelo za posledico, da leva roka ni hotela več sprejemati ukazov. Kristijan torej sam ni mogel ne jesti, ne piti, pa tudi z listanjem knjig in pisanjem je imel največje težave. Ko mu je oče rekel, da mu bo pripeljal v bolnišnico računalnik, je bila to zanj že skoraj provokacija. Po drugi strani pa je to bil izziv, da se je z vsemi močmi trudil, da bi kaj napisal. Najprej je to bil samo

kaos, polagoma pa je šlo vedno bolje. Kemoterapija je bila neusmiljena in je jemala Kristijanu zadnje moči. Takrat so mu starši rekli, da bodo potrebne štiri kemoterapije. Oče pa ga je tolažil, da bo po drugi terapiji lahko šel za nekaj dni domov. Danes ve Kristijan, da so starši že takrat vedeli, da bo potrebnih osem, ne pa štiri kemoterapije, vendar mu tega takrat niso mogli povedati.

Da bi mu olajšali stranske učinke kemoterapije, so se starši obrnili na homeopata in takrat je Kristijan zvedel za vso resnico. Od enajstih bolnikov, ki so imeli tumor te vrste, so ozdraveli le trije. Šanse so torej bile majhne, a upanje je bilo, da je možno ozdraveti. Ko je Kristijan zvedel za homeopata, je čutil, da ga bo rešil lahko samo on. Treba se je bilo odpovedati vsem delikatnim jedem, tako tudi ljubljim jagodnim tortam, svinjskemu mesu, sladkorju, beli moki... Preusmeriti je torej bilo treba življenjske navade in to je bilo povezano z marsikatero odpovedjo.

Kristijan se sicer zaveda, da je o popolni ozdravitvi možno govoriti šele po nekaj letih, vendar ve, da pot do tega pelje le preko zdrave prehrane in homeopatičnih kapljic. Jasno pa je tudi, da je potrebna trdna življenjska volja, ki lahko premakne gore.

Vedno se je zavedal, da starši in zdravniki lahko zbujejo zau-

panje, dajejo impulze in upanje, ozdraveti pa mora človek sam. Tako je tudi v življenju in tudi v šoli: učni pripomočki so dobra osnova, učiti pa se moraš sam. Šola je bila vedno največja Kristijanova skrb. Čeprav so ga v bolnišnici velikokrat mučile hude bolečine, si je napravil urnik, na katerem so bile dnevno tudi jasno določene učne ure. Tako mu je tudi uspelo, da se je v začetku februarja spet lahko vrnil v šolo in je tam uspešno opravil vse izpite

„Zdravniki lahko pomagajo, ozdraveti pa mora človek sam.“

ter izdelal drugi letnik Trgovske akademije.

Medtem je že spet začel s športnimi dejavnostmi, hodi v planine in v veselje domačinov turistov tako kot lani prodaja v Ločah sadje. Kemoterapije kot tudi obsevanja so zaključena in trenutno je svet spet v redu.

Kristijan pravi, da je svojo usodo položil v Božje roke in v molitvi prosi, da bi to bil konec tragične igre. Danes še bolj zavestno uživa vsak lep trenutek življenja in je hvaležen za vsak dan, katerega sme preživeti v krogu svojih dragih.

Knjiga, več ko le priročnik

(Pavel Zdovc, Slovenska krajevna imena na Koroškem/Die slowenischen Ortsnamen in Kärnten; pisava, izgovarjava in naglas; vezava in sklanjatev ter izpeljava slovenskih koroških krajevnih imen; gradivo zbral, izbral in uredil Pavel Zdovc; izdal Slovenski znanstveni inštitut v Celovcu; tiskarna mehitaristov, Dunaj 1993)

SLOVENSKA
KRAJEVNA IMENA
NA AVSTRIJSKEM
KOROSKEM

DIE
SLOWENISCHEN
ORTSNAMEN
IN KÄRNTEN

„Pričujoči jezikovni priročnik slovenskih krajevnih imen, prvi poskus te vrste za avstrijsko Koroško, je v bistvu kritičen povzetek njih rabe v naši sodobni publicistiki (zlasti v periodičnem tisku), v krajevnih govorih in — delno — v splošnem pogovornem jeziku, urejen v okviru sestava sodobnega slovenskega knjižnega jezika in usmerjen po poglavitnih priročnikih ženevske konference Združenih narodov o standardizaciji zemljepisnih imen 1967,“ piše pisec knjige, naš rojak Pavel Zdovc iz Rinkol pri Pliberku oz. pri Šmihelu (prim. str. 82), znanstvenik z inštituta za slavistične vede na dunajski univerzi.

Knjiga, ki je seveda veliko več ko samo priročnik (to je koj kmalu kaj), je razdeljena na IMENIK (kazalo slovenskih variant; nemško-slovenski seznam krajevnih imen in fonetična transkripcija slovenskih imen; povzetek slovenskih krajevnih imen v uradnih in drugih krajevnih imenikih 1905—1982; dodatki: imena koroških pokrajin, avstrijskih zveznih dežel in njih prestolnic (glavnih mest); tiskani viri in literatura) in PRILOGE (šolska odredba 1945; Avstrijska državna pogodba 1955 (nemško, rusko, angleško, francosko, slovensko; del); manjšinski šolski zakon za Koroško 1959; zvezni

zakon o uradnem jeziku pri sodiščih 1959; zvezni zakon o dvojezičnih napisih na Koroškem (s seznamom 205 krajev) 1972; objava nemško-slovenskega seznama 205 krajev po okrajih in občinah; zvezni zakon o narodnih skupinah 1976; odredba zvezne vlade o topografskih oznakah (krajevnih napisih) (s seznamom 91 krajev) 1977; pogodba med Republiko Avstrijo in Socialistično Federativno Republiko Jugoslavijo o cestnem predoru skozi Karavanke (Bled, 15 septembra 1977) (del).

13 let dela (od vigredi 1972 pa do leta 1985) tiči v tej knjigi. Odlikuje jo izredna znanstvena akribija, po domače bi temu rekli natančnost, resnost, vestnost. Seveda mi je, pa naj mi oče knjige ne zameri, v ušesu malo zaščemelo, ko sem pri Bistrici pri Pliberku (str. 31) bral poudarek na prvem zlogu; sicer navaja podjunki poudarek na drugem zlogu kot krajevno pogovorni, vendar jaz mislim, da bi že bilo treba postaviti ta krajevni, značilno podjunki poudarek na prvo mesto.

Na kratko povedano, knjiga je izvrsten dokument, veliko več, ko samo priročnik. Zagotovo zasluži veliko večja in višja priznanja, ne samo med nami koroškimi Slovenci, marveč tudi v širšem znanstvenem svetu.

V zahvalo vsem, ki so sodelovali kot pričevalci — mnogi priročnika niso učakali —, piše Pavel Zdovc za konec spremni besedi, napisani na Dunaju 8. februarja 1988: „Njihovo kleno zrnje, shranjeno v tej žitnici, bo kruh za petke in pogača za svetke. Iz širokih plasti ljudstva prihaja pričujoči praktični priročnik koroških krajevnih imen in med ljudstvo spet odhaja: Srečno pot — iz roda v rod.“

Jože Wakounig

Radoveden pogled na preostanke pa v ozadje Uwe Bressnik in Pepi Maier v galeriji Rožek

Slike in umetniški izdelki se razstavljajo zato, da jih ljudje ogledujejo, jih včasih otipavajo, tudi vohajo, predvsem pa se razstavljajo zato, da ljudje tudi malo mislijo in da včasih naredijo kak korak dalje in več in pogledajo radovedno v ozadja. K vsemu temu človeka prav žene razstava umetnikov Uweja Bressnika, Korošca, in Pepija Maierja, Zgornjeavstrijca, v galeriji Šikoronja v Rožeku.

Pepi Maier (rojen leta 1959) je študiral na Dunaju (gledališče, narodoslavje), na pedagoški akademiji in na visoki šoli za umetniško oblikovanje v Linzu. Drugo leto že živi v Maastrichtu v Belgiji; na akademiji Jan van Eyck ustvarja pri prof. Guillaumeu Bijlu. Razstavljal je v Linzu, na Dunaju, v Hamburgu, New Delhiju in drugod. V svojem delovanju uničuje in na novo ustvarja. Vzame npr. televizor, ga zdrobi in zdrobljeno oblikuje v nov televizor; ta je sicer za nekajkrat manjši od prejšnjega (v katerem je bilo seveda veliko praznote), a je po obliki televizor. Svoj program ob njem si mora ustvariti gledalec sam. Gledalec torej postane ustvarjalec. Nekaj podobnega velja za metlo, barski stolček pa knjižno polico in seveda za čisto vse, kar nastaja po podobni poti. Včasih se celo zgodi, da je poizdelek večji od izvirnika ali pa se pomnoži.

V drugi korak sili opazovalca tudi Uwe Bressnik (rojen 1961). Doraščal je v Podkloštru in v Gmündu na

Koroškem, od leta 1969 na Zgornjem Avstrijskem. Študiral je na Dunaju na akademiji za uporabno umetnost. Razstavljal je na Dunaju, v Gradcu, Beljaku, Salzburgu, Linzu, Pliberku, v Nemčiji, na Nizozemskem, v New Yorku pa še marsikod. Ko si človek ogleduješ razstavljene predmete, stojiš pred uganko. Je nekaj napisano, to prebereš, a ne veš, kam bi to del. Ne veš vse dotle, da narediš drugi korak, da pogledaš v zakulisje, v skladišče, tja, kjer dela hranijo. In tam doživiš vso živost, vso pestrost barv, ki se neverjetno prelivajo. Tam doživiš in se prepričaš, da slika ni nekaj mrtvega, nekaj negibnega, marveč da se nenehno giblje, da živi v prelivanju barv. Čeprav je delo na videz enobarvno (modro, rumeno ali rdeče), to v resnici ni. Vse polno je odtenkov, kakor jih je vse polno tudi tam, kjer je navidezno vse enobarvno.

Razstava je odprta do konca julija od srede do nedelje od 15. do 19. ure.

EVROPSKI FORUM V NEUMARKTU

Uveljavlja se geslo „raznoličnost v enotnosti“

Evropska celina ima že dolgo skupno zgodovino, pa čeprav je le-ta prežeta z nešteti razlikami in skoraj nepremostljivimi protislovji. Tudi če ta razkosenost in pisanost evropskega kulturnega lica pomeni neprecenljivo bogastvo, je prav to v preteklosti povzročalo (in še povzroča) dosti hudih zapletov in krvavih spopadov.

Ker se v okviru evropske integracije ne načrtuje prelivanje kulturnih posebnosti v eno, nadrejeno „višjo“ kulturo, se bo tudi na tem področju uveljavilo geslo „raznoličnost v enotnosti“. Na drugi strani pa vsi vemo, da so vsi dosedanji poskusi kulturne in seveda tudi politične hegemonije pošteno spodleteli in povzročili neizmerno zlo in trpljenje. Če pa drža, da EU hoče priznati in pospeševati obstoječo različnost narodov in kultur, potem pa bo morala to tudi dejansko izpričati.

1. Prvi tozadevni odločilni korak mora storiti unija sama, ki se zaenkrat bavi le bolj z gospodarstvom, varnostjo, politično enotnostjo in strukturnimi vprašanji. Že na omenjenem zaseda-

nju so prišli jasni klici po temeljiti razpravi o poglobitvi „evropske“ zavesti, boljsem spoznavanju drugih narodov in kultur, večjem ugledu dvo- in večjezičnosti in odločnejšem poudarku kulturno-duhovnega vidika evropske integracije. Verjetno se važnosti tega področja do sedaj niso dosti zavedali, kajti kljub neštetim skupnim programom — posebno na mladinsko-izobraževalnem področju, pada sposobnost za neposredno izražanje (brez tolmača) oz. želja po spoznavanju kulturnega obraza sosedov.

2. Kot se zdi, bo uresničitev tako imenovane „maastrichtske pogodbe“ neke vrste zrelosti izpit za uspešno integracijo. V luči jasno vidnih sprememb na

Skavti na Radišah

Slovenski koroški skavti in skavtinje so si za letošnje taborjenje izbrali sončne Radiše.

Prekrasna planota nad Radišami, v Gornjih Rutah, s pogledom na vso Podjuno in dobršen del dravske doline v Rožu, je dobila te dni malo drugačen videz. Krasijo jo lepi zeleni šotori, kuhinja na prostem in utrjeni tabor s stražo pri vhodu. Radišani so že opazili, da hodi po gozdovih neznana slovenska mladina, ki je v nedeljo pri maši šla tudi k obhajilu. Kdo neki so? Čudna in v javnosti premalo znana je mladinska organizacija, ki obstaja že 40 let na Koroškem: Slovenski koroški skavti in skavtinje (SKSS). Skupaj jih je okrog 40, največ iz Modestovega doma v Celovcu, pa tudi iz Šmihela je močna skupina.

Sedemindvajset fantov in deklet od 10. do 17. leta se je letos od 11. do 21. julija utaborilo na Radišah. Sestavljajo jih štirje vodi: Mravlje, Strige, Kondorji, Zajci. Letošnji tabor je pod geslom „Narava je

pustolovščina“ in je namenjen predvsem spoznavanju in zaščiti narave. Načelnica tabora je Krista Hafner, za nekaj dni je prišel v tabor tudi duhovni vodja skavtov, župnik mag. Janko Krištof.

Posebno nalogo so opravili na različne načine. Že postavljanje tabora in življenje v naravi, čisto odrezano od vsakdanjega življenja, je pustolovščina, ob kateri čutijo mladi ljudje bližino narave in odvisnost od nje.

1. Konkretno so mladi skavti in skavtinje raziskovali kraj in okolje. Spoznali so Radiše, pokrajino, oskrbo z vodo, prometno omrežje, povezave z mestom, položaj kmetov, socialno in gospodarsko strukturo prebivalcev.

2. Spoznavali so naravo. S pomočjo voditeljev in knjig so se posebej posvetili rastlinam; kar največ so jih poiskali in opisali, is-

kali imena v obeh jezikih, spoznavali njihovo uporabo in pomen v kmetijstvu in zdravstvu, se zanimali za ogroženost in zaščito zelenega bogastva naših krajev.

3. Ob vsakdanjem taborniškem življenju so se posebej ukvarjali z odpadki. Otroci so sami doživeli, koliko se jih nabere, kako jih je treba ločevati in kam jih moramo spraviti.

4. Seveda je bil en dan posebej posvečen športu, v soboto pa so imeli tudi sv. mašo, pri kateri so bili spre-

jeti v organizacijo štirje novi člani.

5. Ena skupina (Kondorji) je opravila tudi težko, a privlačno nalogo: dva dni so bili z bivakom na poti v daljni okolici in skušali živeti čim bolj povezano z naravo — kljub hudim nevihtam ravno takrat.

Taborjenje zares ni dolgočasno, tudi sicer je življenje pri skavtih zelo zanimivo. Radi bi videli, da se jim pridruži še več mladih slovenskih Korošcev in Korošic.

A. Angerer

ni z vprašanjem enakopravnosti narodnih skupin in pospeševanjem kulturno-jezikovne raznolikosti. Zdi se, da EU v teh območjih ali ni pristojna ali pa ne čuti v zadostni meri odgovornosti, saj so marsikateri državi tozadevni problemi trn v peti. Sicer drži, da se na področju manjšinske zaščite močno prizadeva Svet Evrope, ki s svojo „listino regionalnih in manjšinskih jezikov“ vse države obvezuje do vzajemne zaščite in podpore narodnih skupin.

A tudi za koroške Slovence pomeni večji poudarek na regionalnem razvoju med drugim možnost za vključevanje v razne programe — ne samo gospodarske — Evropske unije, prikaz prednosti večjezičnosti in večkulturnosti v kontinentalnem okviru, prisotnost na pokrajinskih in nadregionalnih prizoriščih integracije.

Čimprej se moramo soočiti z vprašanjem, kako usposobiti in pripraviti naše organizacije in ljudi za delo na posameznih področjih, tako da se pravočasno in kritično vključimo v razne kulturne gospodarske in politične projekte.

Herbert Seher

Kulturni večer v Št. Primožu

V Kulturnem domu v Št. Primožu je domače Slovensko prosvetno društvo „Danica“ pretekli petek vabilo na kulturni večer.

Namen večera je nekatere tudi predstavitev dvojezičnega kraja tujim letoviščarjem, ki so se poleg domačinov v kar lepem številu odzvali povabilu in navdušeno poslušali petje. Zapeli pa so jim „Danica“ (pod vodstvom Stanka Polzerja) ter pred letom dni ustanovljeni Dekliški zbor iz Škocijana (pod vodstvom Helke Mlinar) in Coppel Vokal (pod vodstvom Monike Kuchar) iz Železne Kaple, ki je moral zapeti še dve pesmi za nameček.

Dekliški zbor so v Škocijanu ustanovili pred letom dni.

PETEK, 22. julij
Kulturna obzorja.

SOBOTA, 23. julij
Od pesmi do pesmi —
od srca do srca.

NEDELJA, 24. julij
6.30—7.00 Dobro jutro, na
Koroškem. — Duhovna
misel (Angelika Fantur,
veroučiteljica v Beljaku).
18.10—18.30 Za vesel
konec tedna.

PONED., 25. julij
„Evropska unija — zlato
tele“ z vidika regionalnega
pospeševanja?

TOREK, 26. julij
Partnerski magazin.

SREDA, 27. julij
Društva
se predstavljajo.
Večerna: Glasbena.

ČETRTEK, 28. julij
Rož — Podjuna —
Zilija.

Bistriški kulturni dnevi '94

● Petek, 22. 7., ob 20. uri:
LUTKOVNO GLEDALIŠČE
v hotelu Petzenköning.
Sodeluje: KPD Šmihel

● Petek, 29. julij, ob
20.30:
KONCERT skupine „Glas-
beniki“ ob Breškem jezeru

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj:
društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga
zastopata predsednik dr. Matevž Grilc in osrednji
tajnik Franc Wedenig, 9020 Celovec, 10.-
Oktoberstrasse, 25/III.

Uredništvo: mag. Janko Kulmesch (glavni ured-
nik), Silvo Kumer (namestnik glavnega uredni-
ka), Franc Sadjak (urednik), Marjan Fera (foto-
graf), Karl Sadjak (oglasni oddelek), vsi: 9020
Celovec, 10.-Oktober-Straße 25/III.

Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec,
Viktringer Ring 26, NAŠ TEDNIK izhaja
vsak petek. Naroča se na naslov: Naš tednik,
10.-Oktober-Straße 25/III, 9020 Celovec; telefon
uredništva, uprave in oglašnega oddelka:
0463/512528. Telefaks: 0463/512528-22.

Letna naročnina: Avstrija 420,—; Slovenija
2300,— SIT; ostalo inozemstvo 700,— šil.;
zračna pošta letno 1000,— šil.; posamezna
številka 10,— šil.; Slovenija: 50,— SIT.

DOBER DAN, KOROŠKA

Nedelja, 24. julija, ob 13.00 v TV 2 **Poned., 25. julija, ob 17.20 v TV SLO 1**
predvidoma z naslednjimi prispevki

- Celovec — kraj srečanja, zabave in izobraževanja za udeležence jezikovnih tečajev v Modestovem domu
- Preseško ali Pazrijsko jezero — „Morje Ziljanov“
- Veški stan pod Peco: Podjunski planinski kraj za ljudi in živali
- Sončenje nima le zelenih posledic
- Kmetovanje na zaščitnem območju pitne vode
- Bratje Kropivnik razstavljajo v starem mlinu v Mlinarah pri Brnci

Dom v Tinjah

Od nedelje, 28. avgusta, do sobote, 3. septembra 1994

Izobraževalno potovanje
MESTA, GRADOVI in SAMOSTANI
na Češkem, nem.

Vodi: dr. Grete Schmidt, Innsbruck

od ponedeljka, 29. avgusta, od 9. ure do nedelje, 1. sept., do 13. ure
SLIKANJE IKON

Voditeljica: Anica Vrečar, Kotmara vas

od nedelje, 4. sept., od 18. ure do srede, 7. sept., do 13. ure

Duhovne vaje za duhovnike
IMENUJEM VAS PRIJATELJE

Vodi: p. Tarzicij Kolenko OFM, Ptuj

od srede, 7. sept., od 18. ure do sobote, 10. sept., do 13. ure

Duhovne vaje za duhovnike, nem.
DUHOVNIŠKO POSLANSTVO — ŽIVETI V VSAKDANU

Vodi: škofov vikar msgr. Anton Berger, Dunaj

od petka, 16. sept., do nedelje, 18. sept. 1994

ROMANJE V ASSISI — na kraje sv. Frančiška in sv. Klare

Duhovno vodstvo: p. Placid Prša, kapucin v Celovcu, in Jože Kopeinig

od nedelje, 25. sept., od 18. ure do srede, 28. sept., do 13. ure

Duhovne vaje za duhovnike
S TEBOJ, GOSPOD

Vodi: p. Lojze Markelj DJ, Ljubljana

od srede, 28. sept., od 18. ure do sobote, 1. okt. 1994, do 13. ure

Duhovne vaje za duhovnike
DA BI IMELI ŽIVLJENJE

Vodi: prov. Polikarp Brolih

od nedelje, 23. okt., od 18. ure do sobote, 29. okt., do 13. ure

OSEBNO VODENE DUHOVNE VAJE

Vodi: p. dr. Lojze Bratina DJ, Ljubljana

POČITNICE
za otroke in starše
od 14. do 20. 8. 94 v kraju SOČA, v dolini Trente, v Sloveniji

Informacije in prijave: Referat za družino, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Tel.: 0463/511166-76

Svete Višarje
Do 18. septembra bosta svetišče in kabinska žičnica odprti vsak dan (tudi ob delavnikih). Urnik obratovanja žičnice je od 9. do 17. ure (zad-

nja vožnja 16.30) ob delavnikih ter od 8.30 do 18.30 (zadnja vožnja ob 18. uri) ob nedeljah in praznikih. Cena povratne karte za skupine je Lit. 13.000. Urnik svetih maš bo ostal nespremenjen in sicer ob 12. uri ob delavnikih ter ob 9., 10.30, 12. uri in 15. uri ob nedeljah.

SLOVENSKA

PROSVETNA ZVEZA

Tarviser Str. 16, 9020 Celovec, tel. 0463/514300-20/21/22, faks: 0463/51430071

24. KOROŠKA LIKOVNA KOLO- NIJA MLADIH V VUZENICI

Vsakoletna likovna kolonija, v kateri sodelujejo otroci iz Porabja, Primorske in Koroške, bo letos od 21. do 27. avgusta 1994 v Vuzenici. Udeležijo se je lahko otroci med 9. in 15. letom starosti. Prijave sprejema Slovenska prosvetna zveza.

Rožek

Galerija Rožek, Šikoronja
RAZSTAVA — PEPI MAIER/UWE BRESSNIK

Razstava je odprta do 31. julija od srede do nedelje, od 15. do 19. ure

Borovlje

Mestna občina Borovlje sporoča, da je PUŠKARSKI MUZEJ v Borovljah odprt do 10. sept. 1994, od ponedeljka do petka, od 10. do 13. ure in od 15. do 18. ure, ob sobotah od 10. do 18. ure!

Bekštanj

„MUNDE“ — igra na prostem (Felix Mitterer)

Čas: v petek, 22. julija, ob 20.30

Kraj: Bekštanj — pri Magrovem ribniku

Gostuje: igralska skupina SPD „Radiše“

Prireditelj: SPD „Dobrač“ na Brnci

Kostanjevica

RAZSTAVA VALENTINA OMANA
Kraj: v galeriji Božidarja Jakca

Odprtje: v petek, 22. julija, ob 18. uri v grajski cerkvi

Razstavo bo odprl dr. Andrej Smrekar, odprta pa bo do septembra letos.

Šmihel

GALERIJA HANIN, Šmihel 7 (pri Vavtiju). Razstava — Stefan Thaler

je odprta še v soboto in nedeljo, 23. in 24. 7., od 16. do 20. ure.

Dr. Franz WUTTI
Borovlje

DOPUST

od 18. julija do
31. julija 1994

Radiše

TEKMA KOSCEV

Čas: v nedeljo, 24. julija, ob 14. uri
Kraj: pri Šuberniku v Zgornjih Rutah

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Radiše“

Gora

VAŠČANI POJO

Čas: v soboto, 30. 7., ob 20.30

Kraj: pri Košarju na Gori
Sodelujejo: „Višarski ženski kvintet“ Angelika in Eva Liebau

Škofiče

ODBOJKARSKI TURNIR
mešanih ekip na škofiškem nogometnem igrišču

Čas: 23. in 24. julija 1994

Prireditelj: OdbojkarSKI klub Škofiče/Schiefling

Sele

MAŠA NA SETIČAH

Čas: v nedeljo, 24. julija, ob 11. uri

Kraj: pri križu
Prireditelj: DSG Sele

Zablatniško jezero

PEVSKI KONCERT

Čas: v torek, 26. 7., ob 20.30

Kraj: na Breznikovem campu
Nastopajo: Moški pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva „Trta“

instrumentalni trio „Woschitzbaum“ Mešani pevski zbor „Danica“

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Danica“

Št. Primož

PEVSKI KONCERT

Čas: v torek, 2. avgusta, ob 20.30

Kraj: v Kulturnem domu v Št. Primožu

Nastopajo: folklorna skupina Slovenskega prosvetnega društva „Trta“ Sängerrunde Turnersee in Mešani pevski zbor „Danica“

ŽELEZNA KAPLA GALA-KONCERT

Nastopajo:
Natalija Vorobjova — sopran
(članica in solistka opere SNG
Maribor);
Dragica Kovačič — mezzosopran
(članica in solistka opere SNG
Maribor);
Gabrijel Lipuš — bariton;
Robert Mrazcek — klavir;
Darko Kordič — violinist
Kraj: farna dvorana v Železni
Kapli
Čas: v petek, 22. 7., ob 20. uri
Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo Zarja in
Slovensko planinsko društvo Celovec

VABITA NA ROMARSKI OBISK SV. ANE V KOPRIVNI

v nedeljo, 31. julija — žegnanje
sv. maša bo ob 11. uri

Obiskovalcem je ta dan med 9. in 20.
uro dovoljen prestop državne meje na
Lužah (dovoz iz Železne Kaple ali Glo-
basnice).

Obisk je dovoljen le peš in z veljavnim
potnim listom. Sicer pa veljajo običajni
carinski predpisi.

KREATIVNI DNEVI ZA DEKLETA od ponedeljka, 1. avgusta (prihod ob 9.00), do petka, 5. avgusta (zaključek ob 19. uri) v Mladinskem centru na Rebrci

Z vami bodo delali: **Breda in Tine Varl, Marjan
Pungartnik, Hermi Paulič, Marjan Bevk,
Nežika Novak, Minka Veselič, Edi Oraže, Izi-
dor Stern, Barbara Möseneder in Matic!**

Starost: od 14. leta naprej
Prinesi s seboj: osebne potrebščine, delovno obleko,
škarje, lepilo, vodene barvice, instrumente in veliko
dobre volje!!!
Cena: 900,— šil. za polni penzion. Stroški za material
se posebej zaračunajo.
Prijave sprejema: Krščanska kulturna zveza, 10-
Oktober Str. 25/III, 9020 Celovec, tel.: 0463/516243,
in Mladinski center na Rebrci,
tel.: 04237/2142

Medkulturne počitnice v Droboljah na Baškem jezeru

„Kärntner Kinderfreunde“,
Slovenska prosvetna zveza in
Zveza prijateljev mladine-
Ljubljana center tudi letos nu-
dijo dvojezične počitnice v
Droboljah ob Baškem jezeru.
Čas: od 30. julija do 12. avgu-
sta 1994

Cena: 3480,— šilingov (možno je
dobiti podporo bolniške blagajne,
ki znaša pribl. 100,— šil. na dan).
Prijavite se čimprej pri Slovenski
prosvetni zvezi, kjer boste dobili
vse podrobne informacije: tel.
0463/514300-13 ali 22).

„Oktet Hodiše“ — Slovensko
prosvetno društvo „Zvezda“

vabi na HODIŠKO POLETNO NOČ

v soboto, 30. 7., ob 20.
uri ob Rijavškem jezeru
(Strandbad Rauschelesee)

Zabava vas:
„Ansambel Šibovnik“
iz Slovenije

ŠPORTNA SEKCIJA SPD „ZARJA“ PRIREJA 3. ŠPORTNI DAN

v nedeljo, 24. 7., ob 15. uri,
na nogometnem igrišču Že-
lezne Kaple

Tekmovali bomo malo za šalo in malo
zares v šestih disciplinah, ki so pri-
merne za staro in mlado. Prireditve
šteje tudi za Zarjine športne igre
1994.

Zaključek dneva (ob pribl. 17. uri) pa
bo težko pričakovana nogometna
tekma SPD „Zarja“ : Lovci.

Vsi prisrčno vabljeni!

Raznolika kulturna ponudba

Na Bistrici in v Šmihelu so se 10. julija začeli drugi kulturni dnevi. Prireditve so porazdeljene na štiri vikende z zaključkom 29. julija na Breškem jezeru. Ta datum naj si posebno dobro zapomnijo ljubitelji jazza, kajti povabljena je jazz skupina „Glasbeniki“ (pričetek ob 20.30).

Minulo soboto so občinski zastopniki oficialno otvorili kulturne dneve z nagovori, domači zbori pa so slavnost popestrili s petjem. Pozdravne besede je v imenu zadržanega župana Janka Pajanka izrekel podžupan dipl. ing. Peter Aleschko. V svojih besedah je poudaril pomembnost kulturnih dnevov s tem, da je to pokazanje znanja domačih kulturnih ustvarjalcev, nadalje se predstavi interdisciplinarna kulturna ponudba v občini in izmenjanje kulturnih stvaritev. Še posebej se je spomnil bivšega občinskega politika in podžupana Jožeta Partla, ki se je svoj čas vneto zavzemal za uresničitev teh kulturnih dnevov, in se mu obenem zahvalil za njegovo požrtvovalno politično delo.

Drugi govornik je bil novi podžupan in kulturni referent Andrej Wakounig, ki se je prav tako zahvalil frakcijske-

mu kolegu Partlu za njegov trud. Glede kulturnih dnevov je Wakounig izrazil željo, da bi se uveljavili v širšem koroškem kulturnem spektru, in slikovito zaključil, da naj po odločitvi za pristop EU monokulture nadomestijo pestro cvetoči travniki.

Tudi počaščeni Partl je spregovoril nekaj besed v pozdrav in o svojem delovanju dejal, da nikoli ni gledal na lastni prid, ampak je vedno delal v prid občanov.

H kulturnemu sporedu sta pozdravila goste domači MePZ Gorotan s pesmijo „Dober večer“ in povezovalka Veronika Kušej, za kulturni užitek pa so poskrbeli še Woschitz-Buam, MoPZ Kralj Matjaž, MePZ Globasnitz in MoPZ Petzen-Loibach.

Nadaljnji prireditvi kulturnih dni sta še lutkovno gledališče v hotelu Petzenbär (pod Peco), 22. julija, in zgoraj omenjeni zaključni koncert.

Adke

Woschitzovi „puabi“ z Bistrice bi lahko s svojim znanjem in repertoarjem zaigrali na vsakem plesu.

KRATKE VESTI

Nogometna šola
v Selah

V letošnjih počitnicah bodo v Selah spet imeli tradicionalno nogometno šolo. Dvakrat tedensko bodo fantje med 8 in 14 letom trenirali in se od pike naprej učili igranje nogometa. Treninige oz. tečaj bo vodil ravnatelj Fridi Mak. Že pred štiri leti so v Selah imeli poletno nogometno šolo in ta se je tako obnesla, da so si odgovorni v klubu rekli, da bodo letos spet organizirali nogometno šolo. Ker v Selah primanjkuje naraščaja, od poletnega tečaja vsi pričakujejo, da bi se odkrili obstoječi talenti, ki naj bi v dveh oz. treh letih okrepili prvo ekipo. Prav tako se je v Selah ustanovilo nogometno moštvo za dekleta. Prvič bo nastopilo 30. 7. v Globasnici. Tam bo poleg selskega moštva sodelovalo še 9 drugih moštev.

I. R.

ŠAH

Dunja Lukan
odlična tretja

Na 13. šentviškem odprtem prvenstvu je zmagal slovenski mojster Fide Leon Mazi, ki igra pri koroškem prvaku ASKÖ Bekštanj. Pri ženskah je zmagala Dunja Lukan. Pod pričakovanj pa sta tokrat na žalost igrala Ivan Lukan in Jurij Deisinger.

GLOBASNICA

Športni praznik

Pretekli vikend se je v Globasnici v okviru športnega praznika odvijal tudi nogometni turnir. V soboto je bil na sporedu turnir amaterskih moštev z izidom: 1. Filou-Bar, 2. FC Podjuna/Jaunstein, 3. pod 19 Globasnica, 4. FC Šoštar, 5. Podrojski kanonirji. V nedeljo pa so bila na vrsti občinska društva. Zmagalo je moštvo požarne brambe Steben, 2. Slovensko kulturno društvo, 3. biljardni klub Juenna, 4. požarna bramba Globasnica. Zvečer pa sta se pomerili prvi moštvi Globasnice in SAK z izidom 2:4 za SAK (goli za Globasnico: Pleschgatterner in Micheu).

Konec prestopnega roka

Selani so tudi letos veliki
favorit za naslov prvaka

Prestopni rok je mimo, vsa moštva so se okrepila - nekatera bolj, nekatera pa tudi manj. Letos senzacionalnih transferov ni bilo, toda vsa moštva so pridobila vsaj enega kakovostnega igralca.

V **Železni Kapli** je postal trener stari znanec Miloš Rus, lanski trener Peter Reinwald pa je samo še igralec. Železna Kapla želi tudi v prihodnji sezoni igrati za mesta med prvimi petimi na lestvici. **Globasnico** je zapustil najboljši igralec v lanski sezoni Miha Kreutz, toda pridobili so mlade in zelo nadarjene igralce (Robert Strum, Florijan Mochar in Erhard Preitenegger). Spet je začel trenirati dolgoletni kapetan Franc Fera. V podligi pa želijo igrati v prvi polovici lestvice, kar je nedvomno možno.

Prav tako bodo letos tudi **Selani** igrali zelo pomembno vlogo v 1. razredu D, kjer so eden izmed favoritev za naslov prvaka. Sicer so pridobili samo mlade igralce (Roblek, Mak), toda s treningom so spet pričeli igralci, ki v pretekli sezoni zaradi službene preobremenjenosti oz. vojaščine niso mogli redno trenirati in igrati. Tako bodo trenerju Travniku spet na voljo Mario in Florijan Oraže ter Mario Mak. Transfer Bena Germadnika v Sele se je na žalost v zadnji sekundi razbil. V **Dobri vasi** so oddali nekatero zvezde in tako bodo letos v prvi vrsti igrali le za obstoj v 1. razredu. V prvo ekipo želijo ugraditi mlade igralce, ki naj bi bili v dveh ali treh letih zmožni igrati za naslov prvaka. Dolgoročni cilj je podlīga. Z mladimi igralci želijo v **Šmihelu** igrati v prvi tretjini lestvice. Vsi igralci so z velikim veseljem pri treningih. Trenerju Kustru je na voljo veliko število mladih in nadarjenih igralcev, ki so večinoma prišli iz Pliberka. Velik ta-

lent je nedvomno 16-letni Alexander Gros, ki pa je domači igralec. **Bilčovs** želi po besedah trenerja Sigiya Hobla igrati dober in za gledalce zanimiv nogomet. V zadnji sekundi se je za moštvo spet odločil Quantschnig, ki je za pol leta igral pri celovski Austrii. Kader ekipe bodo napolnili mladi in perspektivni igralci.

GLOBASNICA

Novi igralci: Robert Sturm (Dobla vas), Florijan Mochar (SAK), Erhard Preitenegger (Galicija)

Odšli: Miha Kreutz (SAK)

Kader: Matavž, Lippuschek, Preitenegger, Hren, Silan, G. Sadjak, Dumpelnig, Zankl, Fera, Tratar, P. Sadjak, Mochar, Sturm, Kert, Dlopst, Micheu, Kordesch, Pasterk, Pleschgatterner

Trener oz. športno vodstvo: Slobodan Djurič

Sekcijski vodja: Erwin Vautsche

Sponzorji: Posojilnica - Bank Pliberk

Cilj sezone: mesto v sredini lestvice

BILČOVŠ

Novi igralci: Schrieffl (ASV), Paulitsch (Št. Ilj), Quantschnig (Austria)

Odšla: Mitterbacher, Weichboth

Kader: Slapnig, Kattinig, Parztl, Durnik, Rajnovič, Kuess, Schlemitz, Paulitsch, Schaunig, Ramusch, Smeraldo, Quantschnig, Schrieffl, Lipusch, Mujkič

Trener: Sigi Hobel

Sekcijski vodja: Filip Petschar

Sponzor: Holzbau Gasser

Cilj sezone: igrati samo lep nogomet - zaželeno mesto na tabeli ni fiksirano

ŽELEZNA KAPLA

Novi igralci: Norbert Kucher (zopet začel trenirati), Peter Reinwald

Odšli: Hannes Kukovica, Herbert Grubelnik, Šefik Šumar

Kader: Magič, Kopasič, Harald Baloh, Ewald Köck, Erik Schorli, Sepi Grubelnik, Tone Lipusch, Beno Germadnik, Pepi Šporn, Norbert Nerz, Fritz Wicher, Sigi Schmartl, Jochi Ošina, Hannes Kaschnig, Norbert Kucher, Peter Reinwald

Trener oz. športno vodstvo: Miloš Rus

Sekcijski vodja: Fritz Kalan

Sponzorji: Schubel-Bau, Posojilnica Bank Železna Kapla

Cilj sezone: mesto med prvimi petimi

DOBRLA VAS

Novi igralci: Loger, Guenther Mischitz, Erich Rosche (zopet začel trenirati)

Odšli: Knees, Dollinger (oba Klopina), Appe (Velikovec), Sturm (Globasnica) (Rig) (nehal)

Kader: Mirko Lesjak, Novak, Širnik, Karel, Zunder, Dobajc, Schippel, Loger, Mischitz, Marin, Herburger, Hudl, Opietnik, Radif, Joerg

Trener: Edi Rechak

Sekcijski vodja: Klaus Golautschnig

Sponzor: nihče

Cilj sezone: zagotoviti obstoj v prvi razredu oz. če bo možno igrati v sredni lestvici

ŠMIHEL

Novi igralci: Jani Marin (Slovenija), Grubelnik, Kristijan Kap, Walter Karne, Aleksander Sušnik, Hannes Visotschnig, Thomas in Werner Wriessnig (vsi Pliberk)

Odšli so: Lopinsky (nehal)

Kader: Buchwald, Kristijan in Bernhard Figo, Alexander in Bernhard Gros, Hribnik, Krewalder, Krausler, Leitgeb, Lutni, Walter in Helmut Močilnik, Polzer, Sačen

Trener: Guenther Kuster

Sekcijski vodja: Herbert Berchtold

Sponzorji: Raika, SPAR Kuschej

Cilj sezone: z zelo mladim moštvo med prvimi petimi

SELE

Novi igralci: Roblek, Mak (oba SAK)

Odšli so: Radosavljevič (nehal)

Kader: E. Oraže, Roblek, A. Mak, Užnik, F. Oraže, D. Oraže, M. Mak, Gregorič, Božič, M. Dovjak, Travnik, Z. Oraž, Hribernik, M. Oraže, Kelih, Maver, Oraže

Trener: Nanti Travnik (trener in igralec)

Sekcijski vodja: Sigfried Užnik

Sponzor: Posojilnica Bank-Borovlje

Cilj sezone: mesto med prvimi tremi lestvici

ŠT. JANŽ

Teniški turnir

Športno društvo Št. Janž je prejšnji petek in soboto priredilo teniški turnir. V prvi vrsti je bil ta turnir mišljen kot družabno srečanje vseh članov društva. Tako se je na teniškem igrišču Centrisa v Št. Janžu zbralo približno 50 ljudi, ki so se poleg igranja tenisa tudi dobro zabavali.

Intervju z Lojzetom Sadjakom

„Kjer me akceptirajo, dam vse od sebe!“

Lojze Sadjak, ki šteje med najboljše koroške branilce in stebre SAK, se doslej ni mogel domeniti s SAK. Trenira v Globasnici in čaka, da se bo stvar uredila.

Z njim se je pomenil Adrian Kert

Kako dolgo igraš pri SAK in kaj ti pomeni klub?

K SAK sem prišel v sezoni 1986/87 iz Dobrle vasi in sem razen v sezoni 1991/92 vseskozi igral za ta klub. Pri SAK sem se naučil največ nogometnega znanja, doživel zelo lepe trenutke in zame SAK šteje med najboljše klube na Koroškem. Kadar sem igral, sem dal vedno vse za barve kluba. Za ponazoritev en primer: pozimi, ko so dru-

gi sedeli za pečjo, sem sam treniral, ker sem vedel, da igram za dober klub.

Kaj ti zdaj pride na misel, ko slišiš besedo SAK?

Moštvo čaka zelo težka naloga v regionalni ligi. Rad bi povedal, da nisem jezen na nikogar pri SAK, ne na funkcionarje ne na trenerja. Razočaralo pa me je, ko je SAK pisal, da imajo že nadomestilo zame. Zato

sem se logično pozanimal pri drugih klubih. Za metanje blata pa nisem.

Kje se je zataknilo med teboj in klubom?

Začelo se je z mojim odhodom k Austrii Celovec leta 1991. Zdi se mi, da so mi to nekateri močno zamerili, češ, kako lahko gre Lojze Sadjak prav k temu klubu. Sam sem hotel le v višji ligi opozoriti name. Čas od moje vrnitve naprej, torej pretekli

dve leti, sta bili zaradi tega malo problematični. Z letos predloženo pogodbo nisem mogel biti zadovoljen. Drugod so mi ponujali več, in ne le malo, ampak dosti več. Tega očitno ne akceptirajo pri SAK.

Si res zahteval nemoralno vsoto?

Tega ne bi rekel, kakor rečeno, drugi klubi me više vrednotijo. Z WAC na primer, ki mi je ponudil občutljivo več, sem bil v prestopnem času že domenjen. SAK ni reagiral. Nenavadno se mi zdi, da ima SAK zadnje čase nasploh probleme s slovenskimi igralci, kajti tudi s Kreutzem in Galom so bile oz. so težave.

Igra Lojze Sadjak le še za denar?

Kdor me pozna, ve, da ni tako. Vsak igralec si nekako napravi ceno sam zase. Kar znaš, to veljaš.

Nekateri funkcionarji so razočarani nad karakterjem Lojza Sadjaka. Tvoje stališče?

Funkcionarji SAK ne prenašajo kritike, sploh pa ne od igralcev. Tudi mi igralci smo pogosto kritizirani in to jemljemo na znanje. Pri SAK pa je včasih kot v diktaturi. Igralec nima kaj reči in naj molči. Če bi Lojze Sadjak imel slab karakter in mu klub ne bi bil pri srcu, bi že lani pustil moštvo na cedilu, vendar sem želel klubu pomagati kljub nesporazumom. Dejstvo pa je, da me drugod bolj cenijo. V koroški reprezentanci sem prvi igralec SAK, ki je bil izvoljen za kapetana. Kjer me akceptirajo, tam dam vse od sebe.

Navijači se bojijo, da bi SAK zopet zgubil del prvobitnosti, sami pa del identifikacije s klubom?

V bodoče bo SAK moral delovati korektnije, drugače težave ne bodo prenehale. Zahrbtnost je v dobrem klubu na napačnem mestu. Navijači se tega zavedajo. Na žalost je opaziti, da je najzvestejših navijačev iz leta v leto manj, in krivde ni pošteno zvaliti le na igralce. Treba se je zavedati, da tako vnetih in zvestih navijačev, kot jih ima SAK, nima noben klub na Koroškem.

Trenutno treniraš v Globasnici, se boš še vrnil na treninge SAK?

Žoga je pri SAK. Če mi bo tudi klub prišel naproti s korektno pogodbo, bom seveda takoj zopet obul čevlje.

SAK na pripravah na Rebrci na Komendi

Novi način igre v obrambi povzročča glavobol

Pripravljalne tekme sicer ne odražajo prave moči ekipe, kljub temu je bilo videti pri SAK še mnogo pomanjkljivosti, predvsem na taktičnem področju.

Po zaključku prestopnega roka (pretekli petek) se je kader SAK takoj odpravil na enotedenske priprave na Rebrco na Komendo, kjer so na voljo idealne razmere. Ekipa trenerja Ramšaka trenira na igrišču Železne Kaple, le-to pa je tako lepo pripravljeno, kot že dolgo ne. Lepo igrišče in idilična narava igralce očitno še dodatno motivirata, saj so vsi pridno in z veseljem pri delu. Za telesno dobrobit skrbi kuharica na Komendi Anica Fugger („Veseli me, da nogometaši vse pojedjo, kar skuham!“), za duhovno pa župnik Poldej Zunder, ki je pri nedeljski maši lahko pozdravil vse igralce SAK.

Tako rekoč v zadnji minuti prestopnega roka je SAK pridobil še legionarja iz Pule, 29-letnega Valdija Šumberaca (slika), ki je pretekli dve sezoni igral v Švici pri 3-ligašu FC Mendrisia. Prej pa je igral pet let pri hrvaškem prvoli-gašu Rijeka, med drugim skupaj z Mladenovičem, ki igra sedaj za FC Salzburg. Šumberac je sre-

dinski igralec z močno levo nogo, po značaju pa je podoben nekdanjemu legionarju SAK Goranu Stanisavljeviću. Njegovi kratki športni vtisi na Koroškem? „Tukaj se v primerjavi s Švico igra zelo trdo!“

SAK, izmučen od trdih priprav (trening pogosto 3-krat na dan), je odigral tudi nekaj pripravljalnih tekem, tako tudi proti Olimpiji. Podlegel je sicer z 2:0, kljub temu je bil njegov nastop kar zadovoljiv. Na tekmi proti Pliberku (3:4) pa je bila nova obramba očitno preobremenjena z novim načinom igranja, saj je bilo videti še mnogo taktičnih napak. Prav zaradi tega je bilo slišati že mnogo glasov po Lojzetu Sadjaku... Le-ta pa trenira pri Globasnici in mirno zasleduje športna dogajanja pri SAK (beri pogovor z Lojzetom Sadjakom).

Pripravljalne tekme SAK

Olimpija - SAK 2:0, Globasnica - **SAK (komb.) 2:3** (strelci: Lippusch, Savič, Wülbl oz. Pleschgatternig, Ch. Micheu), Pliberk - SAK 4:3 (Lippusch 2, Pihorner)

SAK Posojilnica

Novi igralci:

Wolfgang Eberhard (ATSV Wolfsberg), Miha Kreutz (Globasnica), Robert Skof (Velikovec), Senat Tiganj (Triglav Kranj), Valdi Šumberac (FC Mendrisio/Švica), Ivica Čančar (Olimpija Ljubljana), Heinz Wastian (Klopinj), Jan-ko Smrečnik (Globasnica)

Odšli so:

Gerhard Pappler (Breže), Erwin Galo (Austria Celovec), Tomislav Bošnjak (v Slovenijo), Adrian Kert, Florian Mochar (Globasnica), Florian Sienčnik (Ruda)

KADER:

Vratarji: Preschern, Wastian, Čančar, **Branilci:** Savič, Zankl, F. Sadjak, Skof, Blaž **Sredinski igralci:** M. Sadjak, S. Sadjak, Wülbl, Šmid, Šumberac, Tiganj, Eberhard **Napadalci:** Lippusch, Pihorner, Pet-schenig,

ŠPORTNO VODSTVO:

Dr. Ivan Ramšak (trener), Jože Fera (pomožni trener), Ljubiša Dalanović (trener vratarjev), Miha Kreutz (trener SAK II

45 LET

nt
naš tednik

ORF CLUB
RADIO
KÄRNTEN

BURGARENA

Bekštanj / Finkenstein

KOROŠKO-SLOVENSKO SREČANJE

Nastopajo:

MAGIC MUSIC (Die 3 Oldies)

ALPSKI KVINTET

TAMBURAŠI IZ LOČ (vodi Erika Wrolich)

24. 7. '94
20.00

Povezava: Marica Stern-Kušej (ORF)

Moderacija: Harald Prünster (ORF)

PREDPRODAJA VSTOPNIC:

Verkehrsamt Faak am See • Posojilnica-Bank Št. Jakob • Posojilnica-Bank Baško jezero, Gartenweg 1
Posojilnica-Bank Zila / Gaital • Posojilnica-Bank Beljak, Kaiser-Josef-Platz 6 • Posojilnica-Bank Ločilo
Mohorjeva knjigarna, Viktringer Ring 2 16, Celovec

Fridi MAK
(Sele):

Zasledoval sem skorajda vse tekme letošnjega svetovnega prvenstva. Reči moram, da nad izidom prvenstva nisem bil presenečen, saj sem od vsega začetka bil za Brazilijo. Upal sem, da bi morda kako afriško moštvo prišlo dalje – toda na žalost se to ni zgodilo. Finale tudi ni dosegel najvišje nogometne ravni.

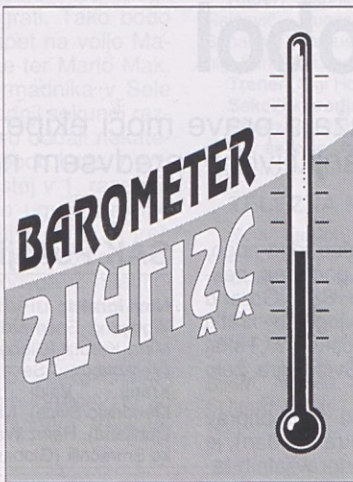
Hanzi OGRIS
(Bilčovs):

Več ali manj sem redno zasledoval tekme za svetovno prvenstvo. Prepričan sem, da je Brazilija zaslužen zmagovalec, ker igra res najboljši nogomet. Najboljša tekma je za mene bila tekma med Argentino in Romunijo. Finale tudi ni izpolnil vseh mojih pričakovanj.

Alexandra MALLE (Slov. Plajberk):

Po resnici povedano se ne zanimam preveč za nogomet. Kljub temu sem pa zasledovala najvažnejše tekme. Tudi finalno tekmo sem gledala do konca in sem bila vesela, da je Brazilija v streljanju enajstmetrovk premagala Italijo. Mislim, da je Brazilija igrala najboljši nogomet.

Koliko ste zasledovali letošnje svetovno prvenstvo v nogometu?

Kdo je postal svetovni prvak?

Pripravil Igor Roblek

Guido SADJAK
(Globasnica):

Brazilija. To pa vem, ker sem slučajno v okviru športnega praznika v Globasnici zasledoval na velikem platnu finalno tekmo. Po mojem so zasluženo postali svetovni prvak, ker so skozi cel turnir bili najboljša ekipa. Po resnici povedano sem si ogledal samo okoli 15 tekem svetovnega prvenstva.

Amalija VALEŠKO
(Pliberk):

Na letošnjem svetovnem prvenstvu sem gledala samo dve in pol tekmi. Mislim, da je na vseh tekmah padlo okoli 20–27 golov (v resnici jih je bilo nad 200). Finalno tekmo med Brazilijo in Italijo sem si ogledala samo en polčas, toda po občutku sem vedela in upala, da bo postala Brazilija svetovni prvak.

Tonči DOLINŠEK
(Celovec):

V celem svetovnem prvenstvu sem gledal samo eno tekmo in to je bila zadnja tekma med Brazilijo in Italijo. Na tej tekmi sem bil za Brazilijo, ker sem mnenja, da je Brazilija zaslužila svetovno prvenstvo. Za Italijane pa nisem bil, ker so v Italiji sami „mafijoziji“. Na žalost pa je moja TV zelo slaba in tako le težko gledam tekme.